

Štev. 2.

Chicago, Ill. 11. januarja 1907.

Leto VI.

Razgled po svetu.

RUSIJA.

— Z jedno potezo je car odtegnil ljudskim zastopnikom, zbranim v bodoči dumi, sleherno pravico, govoriti o vojaških zadevah. Na Ruskem ne bo več vojnega in mornarskega ministra, ker bo to odslej imel sam v rokah oziroma njegovi zaupniki. On ne mara takega vojnega ministra, ki bi bil za svoja dejanja odgovoren ljudskim zastopnikom. Vojaštvo bo njegova privatna zadeva. Ko bi le tudi stroške sam trpel!

— Ravno kar je došla vest, da je bil dne 9. t. m. ustreljen general Pavlov, predsednik vrhovnega vojnega sodišča v Petrogradu. General Pavlov je bil učenec znanega okrutnega generala Trepova, ki je bil zastrupljen, in tudi ta ima na vesti na tisoče in tisoče nedolžnih žrtev, katere je dal pomoriti kar na kratko, brez zadostnih dokazov. Ustreljen general je bil ena tistih oseb v Rusiji, ki jih ljudstvo najbolj sovraži.

— Po najnovejših poročilih divja v Rusiji grozna lakota. Najmanj 18 milijonov ljudi (večina kmetov) se zviša od gladi. Domača vojna v mino letu, katero je izzval okrutni carizem in ktera v svojem jedru še vedno klije, je vzrok pridirajočej lakoti. In očka car pa njegova vlada? Ali se kaj briga za stradanje? Ni! Car sedi lepo na mehkih in dela načrte za nakup novih bojnih ladij, ki naj bi stale Rusijo devet milijonov dolarjev. — Torej devet milijonov za bojne ladije, a narodu, ki cepa od lakote, pa — figo. In potem se še eni čudijo, če v Rusiji pokajo bombe.

AVSTRO-OGRSKA.

— Avstrijska delegacija je vojni proračun sprejela. Krona je zopet ugodila več madžarskim zahtevam v vojaških zadevah. To se je pri delegacijskih obravnavah od strani nekaterih avstrijskih delegatov ostro kritikovalo. Neki delegat je trdil, da so delegacije sploh nepotrebne in da naj se odpravijo; zunajno politiko in skupne vojaške zadeve pa bi naj prišle v področje državnega zbora. Grof Schönborn pa je temu odločno ugovarjal, trdeč, da bi to vodilo do perzonalne unije in monarhija bi prenehala biti vesela. Delegat Dr. Kramar (Čeh) je bil mnenja, da se monarhija itak ne bo mogla več dolgo vzdržati in da bo dualizma vsled notrajnih narodnostnih preprirov kmalu konec.

NEMCIJA.

— Lesni industriji v Berlinu preti resna nevarnost, da bo morala za nekaj časa prenehati. Upošlenih je tam 13.000 delavcev, ki pa so vsi organizirani. Zahtevajo osemurni delavnik, najmanjšo tedensko plačo 27 mark in razne druge ugodnosti. Vključ dolgotrajnim pogajanjem pred obrtnim sodiščem se delavci in delodajalci niso mogli še zjediniti, in pripravljata se obe stranki na boj. Če se v zadnjem trenutku poravnava ne doseže, zaprli bodo delodajalci dne 12. t. m. svoje tvornice.

— Veliko mest, kakor Hessen, Hannover itd., je sklenilo v zadevi neznošen draginje mesa postopati skupno z vso energijo. Ako bi to-zadevni koraki pri vladi ne koristili nič, hočejo napraviti naravnost na cesarja vlogo, v kateri ga bodo opozarjali na vedno občutljivejši bedni položaj delavskih slojev, povzročen vsled draginje mesa, in ga prosili za odpomoč. — Če jim bo cesar pomagal, je pa drugo uprašanje!

PERZIJA.

— Perzijski šah, Mugaffar

Din, je 9. jan. umrl. Nasledil ga bode njegov sin Mohamed ali Mirza. Pokojni šah je zapustil ogromno premoženje (več sto milijonov) ter okrog 800 žen in priležnic.

Ameriške vesti.

Osleparjeni naseljenci.

V državo South Carolina se je z državnim posredovanjem naselilo veliko Slovanov, Italijanov, Nemcev, Judov in Azijatov. Pismo, ki ga je pisal neki nemški rokodelcec privatno na predsednika Roosevelta, pa kaže, kak položaj je v tej državi. Pismo se glasi:

"Na gospoda predsednika Združenih držav Teodorja Roosevelta!

"Rokodelci, naseljeni v mestu Chester, S.C., vsled posredovanja g. Watsona, prosijo g. predsednika Združenih držav za nujno odpravo. Mi smo dobri rokodelci, toda tukaj v Južni Karolini brez kruha in zapuščeni.

Obljubilo se nam je dobro delo in dober zaslužek, toda o vsem tem ni tukaj sledu. Več družin je prišlo v nesrečo in se vsled tega obračajo v svoji revščini na g. predsednika za odpravo.

Z odličnim spoštovanjem beležim v imenu vaših naseljenecv William Griesler.

Chester, S. C., 1. jan. 07.

G. Watson je državni tajnik države Južna Karolina, in je bil poslan v Evropo, da pripelje od tam kaj ljudi, zlasti izučene rokodelce, katerih v Južni Karolini zelo primanjkuje. Trgovinski tajnik Straus je takoj po svojem uradnem nastopu izjavil, da je importiranje pogodbjenih delavcev dovoljeno, ako posreduje država. Ker v južnih državah zelo primanjkuje delavnih moči, sklenilo je več držav tako importiranje tujcev. Kakor se razvidi iz zgorajšnjega pisma, pa so tuji naseljenci opeharjeni, kar se je sicer itak pričakovalo.

Konec cerkvene države.

Severno od Chicago, ob obalah Michigankega jezera ležeče mestice Zion City, cerkvena država "proroka" Johna Aleksandra Dowie, katerega so verniki sami pregnali, — bo otvorena privatnim trgovskim podjetjem, kakor je oficijelno naznanil generalni nadzornik Volivia. Dowiejev naslednik, Dowievo stališče v tem oziiru je bilo vedno, da se imajo vsa trgovska podjetja v mestu Zion City, katero je on ustanovil, podvreči nadzorstvu cerkvene uprave. Tudi Volivia se je držal nekaj časa tega principa. Toda v zadnjem času se je pojavilo toliko nasprotstev proti samovoljnemu nasprotnemu vladanju, da se je končno moral upogniti večini.

1906 — 72 linčanj.

Dva in sedemdeset oseb je bilo linčanih v Združenih državah — ponajveč v južnem delu — minolo leto 1906. Umorjenih je bilo naravno največ črncev.

To se sme menda tudi zapisati v knjigo prosperitete.

Nova vojaška postava.

Vojni tajnik Taft je predložil kongresu načrt glede nove organizacije prostovoljnih polkov za časa vojne, kakoršni so se ustanovili leta 1890 za službo na Philippinih. Določbe so zelo obširne in imajo ta namen, da razveljavijo za prihodnost določilo, glasom katerega morejo poveljevati državnim prostovoljnim polkom tudi civilisti, pri čemur pridejo v poštev razni politični motivi.

Umrl

je po daljši bolezni v bolnišnici v La Salle, Ill. 34 letni Jakob Groznik, doma iz Odrice pri Smarni o-kraj Celje na Štajerskem. Pokojni je bil član društva "Triglav" št. 2 v La Salle, Ill. S. N. P. J. V starej dovovini zapušča mater, kateri je volil vso usmrtnino v znesku \$500. Bodi mu tuja zemljica lahka!

Bančni predsednik aretiran.

V Noblesville, Ind. je bil prijet predsednik Cicero banke in izdajatelj demokratičnega lista "Times", W. H. Roney, ker je obtožen ponovljenja. Prilastil si je baje neopravičeno znesek \$4157 tujega denarja. Izpustili so ga proti porokstvu \$8000. Obravnava se še ni pričela.

Grafter v — zveznem senatu.

Francis E. Warren, zvezni senator za državo Wyoming, je razkrikan kot navaden tat in slepar. Obširna zemljišča v Wyomingu, takozvana "public lands", je tebi nič meni nič ogradil in krstil za svoja! Tatvina je dokazana, podprta s pričami, in tatinski senator bi se po pravilih justice že vsakako moral zagovarjati pred sodiščem. Toda temu ni tako. Warren je kapitalist, in kot tak ima privilegij krasti in slepariti, kolikor se mu ljubi!

Vsa čast masam, ki si volijo take poslance v senat!

Iz delavskih krogov.

Kaj pomenja zvišanje plač.

Lastniki jeklenih tovarov v Pittsburghu, Pa., so pred kratkim zvišali plače svojim delavcem, in sicer skupaj v znesku \$2.000.000. Pri tej priliki so kapitalistični listi (tudi slovenski!) v veličastnem tonu klenkali o veliki sreči delavcev in splošni prosperiteti. Toda čujmo, kak dobiček imajo zdaj pittsburski delavci od svoje zvišane mezd! Mlekarski trust v Pittsburghu je zvišal ceno mleku za dva centa pri kvartu. Kvart mleka stane sedaj 10 centov. Če računamo, da je v Pittsburghu najmanj 125.000 družin, od katerih vsaka porabi po jeden kvart mleka na dan, in potem še boljše družine, hotele, restavracije itd., ki naj skupno porabijo dnevno 75.000 kvartov, — tedaj razvidimo, da potrebuje Pittsburgh vsak dan 200.000 kvartov mleka, za katero se mora po zvišanju cen (2 centa pri kvartu) plačati vsak dan \$4000 ali v enem letu \$1.400.000 več kakor dosedaj. Ostali trusti, ki izdelujejo razna potrebna živila, so tudi zvišali ceno istim; nekatera živila so se podražila celo za 40%.

Okroglo dva milijona dolarjev je torej vsakdanji živež v Pittsburghu dražji skozi vse leto. Kapitalisti, ki so delavcem v jeklenih tovarnah "milostno" dovolili dva milijona več plače na leto, so srečno na drugi strani pokrili "izgubo", — a ti delavci pa ostaneš, kakor si bil: tovarna mula! — Ali se vam bode, kar vas ni še razrednozavednih, skoro odprle oči?

Haywood — Moyer — Pettibone.

"Ako Haywood, Moyer in Pettibone umrjejo nasilne smrti, — dvajset milijonov delavcev bode vedelo, kaj jim je storiti."

Tako je mimoli petek večer odmevalo iz stoterih delavskih grl, ko so se po več krajih Chicago priredili protestni shodi proti kapitalistični zaroti na zapadu, katera namerala ugonobiti tri gori omenjene sodruge. Čikaški socialisti, zarrednozavedni delavci, so se mnogoštevilno udeležili shodov, in navdušeno se je odobrilo več resolucij, tičo-

čih se moralne in finančne podpore idoškim ujetnikom. Tudi drugod po Ameriki se godi isto.

Vrhovno sodišče v državi Idaho namerava namreč vrtnem izreči krivično obsodbo nad zaprtimi u-radniki Zapadne Rudarske Zveze, in vsled tega se apehuje na srca vseh zavednih delavcev, posebno članov imenovane organizacije, da jednoglasno protestirajo proti nameravnemu umoru.

Združite se, delavci, in ne dopustite, da bi brezvestna kapitalistična svojat zadavila tri, popolnoma nedolžne sodruge na zapadu!

Štrajki.

— V Grass Valley, rudarskem okrožju v Californiji, se nahaja petnajst sto rudarjev v štrajku. Rudarji zahtevajo osemurno delo. Stavka se vrši mirno.

— Za večjo plačo se je vzdignilo nad 500 rudarjev v gorenjem Michiganu, Ontonagon County, kjer ležijo bakrene jame. Kakor se čuje, štrajk ne bo trajal dolgo.

— V Nogales, Meksika, štrajka več tisoč tvorniških delavcev. Delodajalci in lastniki tovarov so, kakor je pri njih navada, hoteli s silo preprečiti štrajk in so v to svrhu pozvali na pomoč milico, da strahuje štrajkujoče. Med zadnjimi in miličarji je pa minolo sredo prišlo do nemirov in posledica je bila ta, da so vojaki sprožili puške ter na mestu ubili do 30 delavcev in nad 80 ranili. Na stotine oseb je bilo aretiranih. — This is almost a same godamnit thing like in Russia!

Lokalne novice.

Dr. Gregorij Geršuni,

ruski sodrug, katerega je carjeva vlada pregnala iz domovine, je minoli pondeljek dospel v Chicago. Geršuni je velik buditelj revolucionarne ideje, socialist in prijatelj trpečega delavstva. Ruska vlada ga je vsled tega — kakor vse ostale voditelje ruskega proletarijata — fanatično preganjala in ga končno poglala v Sibirijo. Po kratkem ujetništvu je ušel in po mnogih težkih ovirah je naposled dospel v Zjedinjene države.

Dr. Geršuni je dobrodošel med čikaškimi sodrugi. Zadnjo sredo zvečer se je v Orchestra dvorani vršil sijajen shod, na literem je Geršuni podal daljšo addresso o sedanjem ruskem položaju. Podrobnosti o tej adresi objavimo prihodnji teden.

Pri tej priliki naj omenimo, da je prihod tega ruskega revolucionarja zelo dirnil naše kapitaliste in prijatelje ruskega despotizma. Kakor se čuje, je tukajšnji ruski konzul svetoval washingtonski vladi, da naj policijskim potom prežene Geršunija iz Amerike in ga izroči ruski vladi. No, bomo videli.

— Na južni strani našega mesta bi se v pondeljek dne 7. t. m. skoro pripetila strahovita nesreča, ki bi lahko povzročila več sto osebam smrt. Ekspresni vlak nadulčne železnice na 31. cesti trčil je, vozeč z brzino 30 milj na eno uro, vsled goste megle z vsosilo v od južne strani nasproti prihajajoč lokalni vlak. Oba vlaka sta bila pasantov natlačeno polna, in pri koliziji je nastala med njimi največja panika. Potniki so bili pošteno pretreseni, žene in otroci pa so upili, da je bilo groza. Prestrašenost je postala še večja, ko se je užgalo 6 motorjev, kar je povzročilo močen pok, ki se je daleč naokrog slišal. Več oseb je bilo malo poškodovanih. Druge nesreče pa ni bilo.

— Na povratku iz Joliet domov v Calumet mudil se je gosp. Pavel Schueller, slovenski notar in mestni blagajnik v Calumetu, Mich., tudi v Chicagi, ter pri tej priliki počastil s svojim obiskom naše uredništvo.

— Veselica društva "Slavija" št. 1 v soboto dne 5. t. m. večer je bila prav številno obiskana in vsestransko dobro uspeša.

Listnica uredništva.

Društvo "Bratstvo" v Steel, O.: Ne čutimo potrebe niti dolžnosti, da bi izrekli naš list zaupnico in zahvalilo tistemu g. Ignacu Zlembergerju, kateri ugania proti nam, v družbi z ostalimi pristaši "Proletarca", najdivješo gonjo, hoteč nas zavratno zadaviti. Ravno isti ljudje pa ne priznajo niti Jednoti ter jo napadajo kjer in kadar morejo. Vključ temu, da smo jih mi zadnje čase popolnoma prezrli, pa se le ne mirujejo. Ako je g. Zlemberger res vreden (morda pa še bolj potreben?) Vašega aupanja, naj mu ga izreče "Proletarec" in njegov zaščitnik, kojega verni pristaši! Mi pa Vaše izjave oziroma zaupnice g. Zlembergerju ne bomo priobčili, ker nas vendar ne smete za tako navivne smatrati, da se bomo dali v strankarske namene israbljati. Mi namreč prav dobro vemo, kakšen zajec tiči za tem grmom. Našo nepristanost in pravkoljubje, katero smo pokazali zadnjč, ko smo lojalno priobčili Strohenov zagovor, hoteč zopet obrniti sebi v prid ter si pridobiti med rojaki zaupanje, katerega "Proletarcevi" pristaši tako krvavo potrebujejo! Ne bo šlo! Kajti to je vendar malo prehud poper in smešna zahteva, da bi mi tistim svojim sovražnikom, ki nam strežejo po življenju, izrekli še zaupanje in zahvalo! V Vašem slučaju pa še posebno ne: prvič zato, ker tiči za to zahtevo hudoben, zavraten namen; drugič pa zato, ker zaupnica ne odgovarja resnici. Mi g. Zlembergerja in namene njegovih pristašev predobro poznamo, da bi šli na tak lim. Ne moremo razumeti, kako naj pridemo mi do tega, da bi pomagali "Proletarcevi" stranki do ugleda, od katerega je prišla pri rojakih vsled svojega ne-kvalificiranega početja. Niti na misel nam ne pride, da bi delali reklamo za te čudne socialiste in njih glasilo "Proletarec". Na vse zadnje bi še prišel z jednako zahtevo g. Podlipce, ki nas v zadnjem "Proletarcu" zopet blati na najostudnejši način, na vse pretege pa hvali in vsiljuje "Proletarca". Morda bo zahteval tudi ta, da mu izrečemo javno zahvalo! Mi smo nadaljno polemiko s tem anarhističnim listom opustili, ker smo i tak zadostno razkrinkali te ljudi, in ker rojaki zdaj vedo, kaj imajo o njih soditi. — To društvu "Bratstvo" v pojasnilo. Oprostite nam, če Vam svetujemo, da priobčite svojo zaupnico v "Proletarcu".

Gg. dopisnikom v Chicagi: Vajinih dopisov gledé krvavega tepeža v nedeljo zjutraj dne 6. t. m. v Gramovi gostilni na 18. cesti tudi ne bomo priobčili. Mi stojimo odločno na stališču, da se tudi osebnemu sovražniku ne sme hudo privoščiti. Nismo taki breznačajneži, kakor nas slikajo "Proletarcevi". Mi g. Zavrtnika radi njegove nesreče pomilujemo, čeprav bi nas on rad utopil v žlici vode. Potrjujemo Vam pa radi, da je vsakako velenjačilno za gnjile razmere v takozvanem socialnem klubu, da so g. Zavrtnika njegovi lastni somišljeniki skoro do smrti pobili. Res ni vse zlato, kar se svetli!

Na devinski skali.

Zgodovinska povest.

PRVI DEL.

I.

"Zakaj pa si tržaškemu škofu odstopil moje pravice do Sosljana?" je vprašal Juri Devinski.

"Da sem zadobil odvezo," je odgovoril vitez Tomaž. "Ko bi ne bil tega storil, bi me bili postavili pred sodišče oglejskega patrijarha in padla bi bila moja glava, a izgubljene bi bile tudi tvoje tako važne pravice nad tebi sovražnima samostanoma. Kdo ve, če bi bil ti še danes vladar v Devinu."

Juri Devinski je planil s svojega sedeža. Potegnil je Tomažev meč iz nožnice, ga zavijtel in potem udaril ž njim na hrastov naslanjač s tako silo, da se je razletel na dva dela. Ogleduje meč, če je kaj poškodovan, je z zamolklim glasom rekel:

"Če je bil ta meč dovolj močan, da je razbil opatovo krono, bi bil pač lahko razbil tudi patrijarhovo, da ga je le zavijtel prava roka."

"Juri — tvoje besede so blazne."

Tomaž je pristopil k Jurju in mu položil roko na ramo. "Tvoj meč je močan in velika je sila tvojih mišic — ali varuj se, zamahniti na palico najrevnejšega meniha, lahko bi moral to plačati s svojo glavo. Lej, Juri, plemenitaši, kar jih je tebi podložnih, te ljubijo, ker si najhrabrejši med njimi, meščani te spoštujejo kot svojega zanesljivega zaščitnika, in kmetje so ti vdani, ker se jim pravičen vladar. Tvoji gradovi so trdni in tvojih vitezov je mnogo, ali pred cerkvenim prokletjem in izdajstvom te vendar ne morejo varovati. S svojim zaničevanjem cerkve in njenih službikov si lahko nakopelš prokletje in izdajstvo in zato te svarim, resno svarim, kakor bi te svaril tvoj pokojni oče. Čemu kličeš Rajmonda?"

"Denarja potrebujem," je vnovič vzplamtel devinski vladar, "in Rajmondo mi ga preskrbi, sicer ga pretepem z bičem kakor psa."

"Kaj hpeš tudi ti nastopati nasilno? Ali ne pojmiš, da dobi s tem patrijarh le novo orožje proti tebi? Čuvaj se, Juri! Devin je postal v zadnjem času zavetišče vseh krivovercev iz dežela oglejskega patrijarha. Že te je zaradi tega grajal mejni grof istrski, a ti se nisi zanj zmenil. Ali nič ne misliš, kaj da bo?"

"Kaj pa naj bo?" je namesto odgovora zaničljivo vprašal Juri in začel iznova korakati po dvorani sem in tja.

"Čuje se, da pošlje patrijarh svojega legata v Devin. To bi ne bilo dobro zate."

"Ali naj mar izprašujem vest vsakega svojega podložnika, da se prepričam, če veruje vse to, kar cerkev ukazuje, ali če ne veruje? Ali naj dam mar obglaviti vsakega, kdor namesto škorenj nosi sandale. Za to nimam ne dosti ljudi, ne dosti lesa. Sicer pa ne pride patrijarhov legat semkaj, da bi se z mano prepiral zaradi krivovercev, marveč da napravi z menoj kupčijo."

"Potem je boljše, da oborožiš svoje viteze in svoje kmete in da oropaš vse cerkve in samostane. Razbij tabernaklje in poberi svete posode. To je boljše, kakor da bi sklepal kupčije z oglejskim patrijarhom, zakaj vsaka kupčija, zlasti če bo Rajmondo posredovalec, te bo veljati najljepše dragocenosti iz tvoje grofovске krone."

Jurja so svarila bivšega varuha tako razdražila, da je začel kričati in s peto bati ob tla.

"Povedal sem ti že, da potrebujem denarja. Potrebujem ga nujno in imeti ga moram, pa če bi moral prodati Devin, vse spomine, pričajoče o junaštvu mojih prednikov in povrh še svojo kobilico Vihro. Tudi tebe bi prodal Tomaž, če bi bil vreden le en beneški zlat."

Te osorne in poniževalne besede so užalile Tomaža v dušo, tako da se ni mogel več premagovati in je srdito odgovoril nekdanjemu varovancu.

"Denarja ti je treba? Kaj ne, da bi plačal svoje plesalke in muzikante, s katerimi popivaš in razgrajaš cele noči po dvoranih tega častiljivega gradu. Denarja ti je treba, da bi se zopet enkrat odpeljal v Benetke in se z mladimi razuzdanci klatil od krčme do krčme in po hišah sramote. Denarja ti je treba, da bi izpridene ženske oblekel v svilo in v baržun in jih poslal v cerkev, kjer bi se v zlice prepovedi usedale poleg najodličnejših dam, samo da bi se ti in tvoji tovariši smejali in se radovali, da ste osramotili odlične in poštene žene in dekleta. Kaj ni tako, Juri Devinski?"

Tomaž je menil, da razkači ta njegova kruta obtožbo devinskega vladarja do skrajnosti in zato je prijel za meč, da bi se če treba mogel braniti. Toda njegove besede niso napravile na Jurja pričakovane vtiska. Nekako žalostno je rekel Juri:

"Prav praviš; to mi je že tudi ona očitala."

Tomaž ni vedel, na koga je pri teh besedah mislil devinski vladar, kdo je tista oseba, ki je vse to Jurju že enkrat očitala. Pazio je poslušal Tomaž, če bo še kaj slišati, ali Juri se je kakor utrujen zopet usedel na blazino in se zatopil v svoje misli, dočim je Tomaža obšla slutnja, da goji Juri v svojem srcu ljubezen, ki je tako močna in iskrena, da jo skriva kot najdražji svoj zaklad.

Sele ko so se odprla mogočna vrata in je s tihiimi koraki vstopil Hasan, je Juri dvignil glavo. Samo pogledal je zamorca in ne da je bila izrečena kaka beseda, je vedel, da je njegov ukaz izvršen.

Tomaž je čutil, da bi se ga Juri rad iznebil. Ali vendar se ni ganil. S tisto trdovratnostjo pravega prijatelja, ki ga ne preženejo niti osornosti niti žaljenja, je vztrajal na svojem mestu. Zavedal se je, da utegne že sama njegova navzočnost ovirati nameravano kupčijo in zato se ni zmenil za Jurjeve jezne poglede, nego se usedel na široko klopi za mizo in čakal kaj se zgodi. Juri se je pač na tihem togotil, a vendar se ni upal odgnati moža, ki mu je bil petnajst let drugi oče.

Končno je prišel Rajmondo. Oblečen je bil v dolgo rjavo haljo in opasan z navadno vrvo, da je izgledal kakor kak menih. Bodalo z zlatim držalom, ki je tičalo za vrvo in bilo nanjo privezano z zlato veržico, je kazalo, da Rajmondo ni duhovskega stanu. Dasi plemenitaš, je nosil Rajmondo proti navadi tistega časa dolgo brado, ki mu je dajala nekako častljiv značaj.

Rajmondo se je, držeč roke prekrižane na prsih, najprej globoko priklonil pred Jurjem in potem pred Tomažem ter z osladno ponižnostjo vprašal, kaj da ukazuje devinski vladar. Tomaž je obrnil svoje oči proti oknu, da se mu ni bilo treba zahvaliti za pozdrav, Juri pa je gledal v tla, da mu ni bilo treba odzdraviti. Rajmondo je to ignoriral in tiho čakal, da ga Juri ogovori.

"Gospod Rajmondo — sedite," je končno po precej dolgem molku izpregovoril Juri Devinski. "Poklical sem Vas, da doženeva vprašanje, zaradi katerega tečejo že več let pogajanja med Devinom in med Oglejem. Pred leti je eden mojih prednikov odstopil patrijarhu pravico, imenovati častnega sodnika na Devinskem. Ta sodnik pa sodi v mojem imenu, iz česar nastajajo vedno nasprotja med menoj in med oglejskim patrijarhom in se porajajo časih prav težki in krvavi boji. Naravno je, da ne more dlje ostati pri tem."

"Res je," je hladno odgovoril diplomatični zastopnik oglejski.

"Da, tako je," se je oglasil tudi Tomaž. "Temu razmerju mora biti konec. Devinski vladarji morajo zopet dobiti pravico, ki so jo imeli nekdanj. V to treba denarja, ker zastoj ne da patrijarh ničesar iz rok. Med tvojimi podložniki, Juri Devinski, jih je dovolj, ki so pripravljene, žrtvovati kar je v njih močeh, da lahko odkupiš od patrijarha svojo staro pravico. Jaz sem prvi pri-

*) ni hotel opaziti.

pravljen na to. In če bi moral dati svoj grad in svoja zemljišča ter si kot vojščak iskati kruha — ne bilo bi mi žal."

Juri se je, čuvši te besede, naglo obrnil proti Tomažu.

"V ta namen bi mi torej lahko preskrbel denarja?"

"Da, ker gre za čast devinske grofije in za neodvisnost kraške zemlje od Furlanije," je odgovoril Tomaž. "Zahtevaj od nas denarja in dobiš ga, zahtevaj našo kri, in pripravljeni smo jo preliti. Ali za ničnosti, samo da bi ti uganjal norčavosti in lahkomišno zapravljaj, za to nimamo denarja in ne damo ničesar."

Jurja je zdaj premagala jeza. Grozeče je dvignil pest in s hripavim glasom kričal:

"In Vi, plemenitaši in mestjani, ki ste moji podaniki, Vi bodete sodili moja dejanja in nehanja, kaj ne? Danes bodete milostno rekli: dajmo mu nekaj srebrnikov, da si lupi kako igračo, saj je priden in ubogljiv; jutri pa bodete našli, da so obšivi na njegovih oblekah predragoceni, da sem, gosteč svoje prijatelje preveč, potrosil in kaznovali me bodete s postom. Pa ne pojde tako! Vi, Tomaž Retinski, menda ne morete pozabiti, da ste bili nekdanj moj varuh. Navadiš se se ukazovati. Ali nečete morda vstopiti v devinski samostan? Tam bi vas lahko porabili kot učitelja. Brezovka bi Vam prav dobro pristojala. Gospod Rajmondo, začniva, če Vam je prav, s pogajanj. Kaj sodite vi na Devinskem?"

"Uboje, tatvine in zakonolomstva, ki jih store plemenitaši, mestjani ali kmetje."

"Te sodbe izrekaš v mojem imenu. Koliko je patrijarh pripravljen plačati, da preide sodstvo popolnoma v njegove roke in da se bo sodilo v njegovem imenu?"

"Tega sploh ne morete storiti," se je oglasil Tomaž. "Tu ne gre toliko za pravico tistega, v čigar imenu se sodbe izrekajo, kakor za pravico tistih, ki se sodijo. Da žele duhovniki na Devinskem, naj bo patrijarh njihov sodnik, to je naravno, mi posvetnjaki pa ne bomo priznali drugega za svojega sodnika, kakor devinskega vladarja. Nas ne smeš izročiti oglejskemu patrijarhu."

(Dalje prih.)

Kmetija.

Is stare domovine.

III.

(Nadaljevanje.)

K tem gospodarskim regulatorjem človeškega razvoja spada tudi obnebe (klima), razmerje med kopnem in morjem, ravnino in hribovjem, mrzlim in toplim krajem itd. Od očilno isto ni samo v tem, če je mogoče pod kakim obnebejem sploh kmetovati, ali lahko ali ne, ali narava človeka sili, da je marljiv ali len, — ampak tudi v tem, ako je dosti vode v kakem kraju ali ne, ako je dosti hoste ali ne, vlage ali preveč suše itd.

Ko je naravoslovec Darwin v drugi polovici preteklega stoletja svoj nauk razodel, da obstaja v naravi poleg vzajemne pomoči tudi boj za biti ali ne biti in da v tem boju dostikrat zmaga močnejši ali pa tisti, ki se je najbolje prilagodil razmeram, in da tak druge preživi, — je nastalo uprašanje, ako le tudi lastnosti kakega bitja kaj več veljajo, kakor lastnosti družih, in ko je Gobineau učil, da so nekatere pasmi med ljudmi, neki narodi, posebno energični, da imajo nekateri narodi posebne lastnosti, ki jih usposobijo, da stvarjajo več kakor drugi, da so dobre in s'abe rase ljudi na svetu, — se je tudi ta razloček upošteval in gledal v njem tretja gonilna moč razvojev človeštva. S činiteljem boljše pasmi se hoče n. pr. tolmačiti prikazen, ko nastopajo grofi in stvarjajo tlakarje. (Socijalna demokrata Marx in Engels upošteva v svojih spisih tudi ti dve gonilni moči v razvojih človeštva. Marx piše v svoji "familiji": da so duševni napredki do-

zdaj bili napredki proti masi človeštva, ki je padala vedno bolj v živalske razmere. A v dozdanih razvojih drugače ni mogoče bilo. Engels piše: Die Rasse ist selbst ein ökonomischer Faktor. (Pasem je sama tudi gospodarski činitelj.) Ako pogledamo, kaj angleška in druga nemška rasa stvarja, in pogledamo, kaj mi Slovani, videli bomo veliko razliko.

Gotovo je, da so uplivni v razvojih človeštva veliki talenti, geniji. Isti sicer ne morejo brez gotove podlage v razvojih gospodarstva svoje naloge vsrčiti; ako ni gospodarstvo godno za kak napredek, tudi najženjalniši človek ne bode mase zmežil in spravil do tega, da se meni za kak napredek. Ti veliki možje in žene hodijo nekaj deset let naprej razvojem, oni jih slutijo, tudi iz dozdanih razvojev zaključujejo, ali v drugem so vezani na razmere gospodarstva in omike dotične dobe. Jedino, kar se o aktivnosti ženja reči more, je, da, kjer nastopa, nastopa kot postavodajatelj in da mase hitreje spravi naprej.

Uprašanje je, kak upliv ima verstvo na razvoj človeštva. Verstvo je moralo nekdanj kaj veljati, ker so si, kakor starejši zgodovinarji vidijo, ljudje baje zaradi verstva razbojali glave. Danes seveda to ni več mogoče, vere so morale stopiti pri omikajnejših narodih na stran. Ali enkrat je npr. katoliški duhovnik vladal vso kmetijo, on bil gospod zemlje in kmeta na njej. V imenu vere je uveljavljal to gospodarstvo. Bilo je to mogoče le zaradi tega, ker je postal duhovnik sam voditelj kmeta v gospodarstvu, bil tudi njegov grof, bil policaj grofov, pa tudi njegov strahovatelj. Na Slovenskem je vsak višji duhovnik v srednjem veku plemič in tuje: Domačin, kmetijski sin, je dober za spovednico in da mase bere, ljudi pokopava. Grof, baron je škof, opat-kanonik. Nemški mislec Feuerbach je izrekel: "Bog ni človeka ustvaril po svoji podobi, ampak narobe: človek je ustvaril boga po svoji podobi in vedno poskuša znova ga ustvarjati zdaj in večno." V prvih časih razvojev človeštva, v veliki nevednosti, imajo ljudje več bogov. Ko pametnejši postanejo, si mislijo v neznanih močeh narave kako višje bitje. Tako stari Židje, ki so dali Krista. Ta nauk o jednem bogu prišel je med malo še šolane Nemce, Slované. — Duhovniki so ta nauk prilagodili tedanji omiki ljudstev, ki so še imela več bogov. Mesto teh starih bogov so napravili v svetnikih namestnike istih. Ker brez spolnega druženja na svetu ni nič opraviti, so dali vsej krščanski veri dobro spolno podlago. Marije in druge svetnice so namestnice prejšnjih boginj, ki imajo čuvati nad redovitostjo spolnega druženja. To vero so že apostoli in še bolj pa duhovniki prilagodili gospodarstvu. Za neumne tlakarje je treba čudežev in veliko število svetnikov, svetnic, da ima vsaka bolezen svojega zdravnika v nebesih; tlakarjem je pa tudi bilo treba zabičevati, da jih čaka po trpljenju na tem svetu po smrti veselo zadovoljno življenje; tem je bilo treba povedati, da, čim več trpijo in stradajo na tem svetu in duhovniku dajejo, tem boljše sedeže dobijo v gledališču v nebesih. Tem ljudjem je bilo treba slikati pekel s podkurjenimi kotli polno kuhajočih se ljudi, tem je bilo treba hudiča slikati na steno, da so ostali poblehni, mirni delavci. Za te ljudi se je vpeljala spoved, da ima duhovnik večjo oblast čez nje. In nevedni so bili tlakarji, gospodi grofi in tudi nižji duhovniki. Molili so zares svetnike kot višja bitja, zahtevali od njih čudeže, molili kakor danes divji zamorec v Afriki k svojemu fetišu, hlođu, ki si ga napravi za boga. Le zamorec sme tega boga oklofutati in na tla vreči, če mu ne izpolni prošnje; katolik tega ne sme; povedalo se mu je, da pride potem gotovo v pekel. Lahko se torej reče, da je kaka vera proizvod gospodarskega in kulturnega stanja. Nekdanji pastirji niso smeli dopustiti, da ljudstvo preveč naraste, drugače bi zmanj-

kalo paš. Duhovniki teh nomadov, patriarhi sami, predstojniki več famlij, so določili, da se otroci v kakem letu bogu darujejo. Imeli so prav požrešnega boga in tacega, ki je žrl otroke.

V 16. stoletju se zdani v Evropi; napredujoče gospodarstvo, nastopanje meščanstva in proste lasti, ne začne razdirati tlakarsko vez. Vera mora tudi v spremembo. Wikliff na Angleškem, Huss na Češkem, Luther na Nemškem, Trubar na Slovenskem, Hrvaškem, Calvin, Zwingli v Švici so napotitelji nove pametnejše vere, ki vsaj najhujše neumnosti vrže iz verstva, kakor: svetnike, spoved, upliv dobrih del na izpolnitev prošnje vernikov po bogu itd. Danes so vsi nauki kat. vere in tudi luterske spodjedeni in kot neumni dokazani. Pamen duhovniki so danes sami v zadregah, ako morajo pred omikanimi poslušalci vsako nedeljo drugo neumnost zagovarjati, enkrat brez madeža spočeto devišstvo Marije, drugokrat ustajenje Krista iz groba, potem njegov vnebohod in zopet čudež, ko sv. duh apostole nauči v jedni minuti vseh jezikov sveta. — (Indijanskega gotovo ne, ker Amerika še tedaj ni bila znana, ker se je še le v 15. stoletju našla.) (Dalje pride.)

Zmanjšana umrljivost.

Ako se povprečno računa dolgost človeškega življenja, vidimo, da je napačna trditev, da so naši predniki uživali daljše življenje, kakor pa sedanji rodovi. Statistika dokazuje, da je povprečna umrljivost ljudi zdaj veliko manjša, kar je pripisovati uspešnemu boju proti boleznim, treznosti in bolj inteligentnemu življenju ljudstva. Mi znamo, da ako zadušimo prvi nepovoljni pojav, rešeni smo potem morda težke bolezni. Taki pojavi, kakor so izguba teka, telesna slabost itd., se lahko takoj preženejo s Trinerjevim ameriškim grenkim vinom. Ono podeli telesu trdno moč, ki ustavi vsako bolezen; prenovi kri in prežene vsako nečisto snov iz telesa. Ojaci živce in mišice ter stori, da postane ves telesni sistem zdrav in močan.

Dobiva se v vseh lekarnah in pri izdelovalcu Josipu Trinerju, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

JAVNA ZAHVALA.

Claridge, Pa., 9. dec. 1906.

Dragi in občespoštovani zdravnik Dr. Collins M. I.!

Na Vaše uprašanje, kako se sedaj počutim, Vam hočem danes odgovoriti in sicer sledeče. Odkritosrečno Vam moram poročati; kar se tiče moje osebe, Vam moram izreči toplo zahvalo; kajti jaz se sedaj, odkar sem Vaša izvrstna zdravila porabil, popolnoma zdravega počutim, ter Vam bodem po preteku jednega meseca zopet jedno pismo pisal in sicer najtoplejšo zahvalo za Vaše izvrstno in v resnici uspešno zdravljenje.

Vas pozdravljam, in ostanem udani, ter hvaležni prijatelj.

S poštovanjem

Alojz Praznik.

IŠČEM tovariša, po rodu Slovenca, od 25 do 35 let starega, izkušnega gozdarja, ki ima veselje do dela v gozdu. Potreben kapital \$500 do \$1000. Le gentleman se naj oglasi. Imam pogodbeno prevzeto delo (contract) za \$50,000. — Za podrobnosti se je obrniti v slovenskem jeziku na

A. P. Christner Lumber Co., Boise, Idaho.

NAZNANILO.

Podpisani naznanjam rojakom po Ameriki, da sem pripravljen vsakomur, ki bi se hotel naseljevati na kmetije, posredovati brezplačno. Prodajam zemljišča od 10 do 50 tolarjev (acer). Tudi dajem zemljišča v najem. Nadalje, ako si kedo izbere (homestead) 160 acers, pripravljen sem mu pomagati kakor sem rekel brezplačno.

V vseh tozadevnih informacijah obrnite se zaupno na

M. P. Pazderic

P.O. Box 192 Larimore, N. Dak.

Lév Tolstoj: Moje verstvo.

Poslovenil Ivan Kaker.

(Nadaljevanje.)

III.

Sedaj mi je bilo jasno, kaj je mečil Kristus z besedami: "Rečeno je bilo Vam: zob za zob. Jaz pa Vam pravim, ne ustavljajte se hudemu, marveč potrpite." Kristus je rekel: "Vtepli so Vam v glavo in Vi ste na to navajeni, da smatrate za dobro in pametno in za dolžnost vsakega človeka, varovati se hudega s silo, izdreti oko za oko, ustanavljati sodnije, policijo, vojaštvo in brniti se pred sovražnikom; — jaz pa velim: ne dajajte sile, ne udeležujte se pri tem, ne storite nikomur kaj slabega, tudi ne temu, ki ga imate za svojega sovražnika."

Razumel sem sedaj, da Kristus z besedami "Ne upirajte se hudemu" ni mislil samo na takojšnje posledice ki nastanejo za vsakega pri izpolnjevanju njegove zapovedi, marveč je stavil to zapoved, ki naj bi tvorila glasom njegovih naukov temelj za skupno življenje vseh ljudi in jih reševala hudega, katero si sami učinijo, — v nasprotje k onem načelu, po katerem so ljudje njegove dobe, po Mesesu, po rimskem pravu in po sedajšnjih raznih postavah živeli. Hotel je namreč reči to-le:

Vi si domišljujete, da vaše postave hudobne ljudi poboljšajo, — ne, še poslabšajo jih. Samo ena pot je, da se zlo zatne: vsem brez razločka hudo z dobrotami povračevati! Tisoče let ste se posluževali tega svojega nauka, poskusite enkrat z mojim — nasprotnim.

Čudovito! V zadnjem času sem imel pogostokrat priliko govoriti z različnimi osebami o tej Kristusovi postavi: "Ne upirajte se hudemu".

Redko, a naletel sem vendar na ljudi, ki so bili mojega mnenja. Dvoje vrst ljudi pa se je izkazalo, da sploh ne umevajo te postave, ta je jo naravnost v principu kot nemogočo in nesmiselno. To so ljudje najbolj nasprotnih načel: kristjani (patriotje, konservativci), ki spoznavajo svojo cerkev za jedino pravo, — in ateisti (brzbožci) — revolucionarji — anarhisti. Niti eni niti drugi se ne marajo odpovedati pravici, upirati se hudemu oziroma temu, kar smatrajo kot tako, s silo. Celó najpametnejši in najbolj učeni ljudje nikakor nočejo spoznati one pribite resnice, da more eno in isto stvar smatrati ta za dobro, drugi za slabo.

Nedavno sem imel v rokah v tem oziru jako poučno korespondenco nekega pravovernega Slovana z nekim revolucionarnim kristjanom: eden je zagovarjal vojno v imenu tlačenih bratov Slovanov, — drugi pa revolucijo v imenu zatiranih bratov, ruskih kmetov. Oba opravičujeta in zahtevata silo ter oba se opirata na Kristusov nauk.

Vsak si razlaga Kristusov nauk po svoje, kakor mu pač bolj prav hodi, — nikdo pa ne v priprostem in naravnem smislu, ki odločno iz njega izhaja.

Uredili smo si vse svoje življenje po onih načelih, ki jih on zameta; mi nočemo razumeti njegovega nauka v svojem priprostem in naravnem smislu ter trdimo sebi in drugim, da se k njegovim naukom priznavamo, ki pa so teški. Tako zваны verniki verujejo, da je Kristus — Bog druga oseba v presveti trojici, ki je prišel na zemljo, dajati človeštvu izgrede, ter izvršujejo najtežja dejanja, ki so potrebna za izpolnjevanje zakramentov, za zidanje cerkev, za odposiljanje misijonarjev, nastavljanje duhovnikov, upravo cerkvenih občin in za zboljšavo vere, — pozabijo pa pri tem eno malenkost: storiti to, kar je vel. Neverniki pa si poskušajo življenje urediti na vse načine, le po Kristusovi postavi ne, proglašajoči se vnaprej njegove nauke kot nesmiselne. To pa, kar pravi on, noče nikdo poskusiti. Toda to je še malo: predno napravijo, verniki in neverniki, poskus, že smatrajo izvršitev

njegovih naukov za nemožnost.

Ne samo, da je Kristus to učil, tudi spolnoval jih je sam v vsem svojem življenju in v smrti.

Verniki slišijo in berejo vse to po cerkvah, imenujejo božjo besedo, in Kristus samega Boga, rečejo pa: vse to je sicer prav lepo, ali pri naših življenjskih razmerah nemogoče, ker porušilo bi naše življenje, na katerem visimo in katero ljubimo; in zato imamo to le za ideal, po katerem moramo stremeti, in ga skušati doseči z molitvijo ter s trdno vero na zakramente in na vstajenje od mrtvih. Drugi (neverniki, svobodni razlagalci Kristusovih naukov, verski zgodovinarji, kakor Strauss, Renan in drugi), razlagajoči cerkveni nauke tako, da Kristusovi nauki niso namenjeni naravnost za izpolnjevanje v življenju, temveč so le sanjarije, ki tolažijo slaboumne, — pa pravijo čisto resno, da so dobri le za pridige divjim prebivalcem v kakem skitem kotičku Galileje, za nas z našo visoko razvito kulturo pa pomenjajo le prijetno fantazijo, — "du charmant docteur", kakor pravi Renan. Po mnenju teh ljudi ni se mogel povzpeti Kristus do umevanja vse naše premudre civilizacije in kulture. Ako bi stal na isti stopinji izobrade, kakor ti učeni možiček, ne govoril bi o takih ljubih nemožnostih, kakor o nebeskih tleh, o porušanju lica, in o skrbah za današnji dan. Ti učeni zgodovinarji, presojaajo kristjanstvo po onem, kar vidijo v današnji družbi, meneči, da tisti, ki nosijo ime "kristjan", so res tudi kristjani.

Kristjani današnjega časa priznavajo naše življenje s svojimi uredbami (ječami, tovarnami, javnimi hišami, državnimi zbori) kot resnično in sveto, in iz Kristusovih naukov se le to sprejme, kar takega življenja ne ovira. Ker pa njegov nauk vse to življenje zameta, ne sprejme se od naukov ničesar drugega nego same besede. Učeni zgodovinarji so to uvideli, in ker jim ni treba tega prikrivati, kakor delajo svetohilinci (katoliški, pravoslavni in protestantski duhovniki), kritikujejo najstrožje vse vsebine oropani Kristusov nauk in "temeljito dokažejo", da je sanjarski.

Kristusov nauk moral bi se, predno se o njem sodi, razumeti v njegovem pravem pomenu. In da se izreče sodba, je-li njegov nauk pameten ali ne, moramo predvsem priznati, da je rekel to, kar je reči hotel. To pa je ravno, kar ne storimo: niti cerkveni, niti svobodnomiselni razlagalci. In mi tudi dobro vemo, zakaj tega ne storimo.

(Dalje sledi.)

Liguorijanska morala.

(Nadaljevanje.)

Sv. Liguori priporoča katoliškemu duhovniku, da naj ubira pri spovedanju neizkušenih deklic te-le strune:

"Ljuba hčerka, ne vidiš-li, da si živila tako, kakor tisti, ki so zdaj pogubljeni? Ali ne opaziš pregreh, ki si jih storila?"

"Kaj ti je storil hudega tvoj Bog, katerega si tako neizrekljivo zaničevala?"

"Če ti ni bil nikdo večji sovražnik, kakor si bila sovražna ti gospodu Jezusu Kristusu, ali bi se mogla slabše proti njemu obnašati? Toda prosim te, pomisli, kedo je ta Jezus! On je tisti, ki se je, četudi Bog, kateri ničesar ne potrebuje, uelovečil radi tebe; hotel je umreti na križu, da reši tebe iz pekla."

"O hčerka, če bi ti med tem časom, če bi ti umrla v tej noči, kam bi prišla? Gorela bi v večnem pekelskem ognju! Kaj bo s teboj, ako boš še naprej tako živela? Za-te ne rešite!"

"Zbudi se, in zapomni si, da boš pogubljena, ako se ne poboljšaš. Kaj si dosegla s svojimi neštevilnimi grehi? Ali ne pomisliš, da si napravilaš dvojen pek: tukaj na zemlji pek strahu in bede, drugega pa na onem svetu, kjer se boš cvrla za svoje grehe!"

"Daj, hčerka, odvrni se od hudega, nehaj grešiti, in vrzi se vsa v božje roke, katere so pripravljene, da te sprejmejo; dovolj je, kar si proti njemu že grešila!"

"Jaz ti hočem pomagati na vso moč iz celega svojega srca; prihajaj k meni, pridí vedno; kadar ti je ljubo; kajti v meni boš našla očeta, ki te bo dobrohotno sprejel. Skleni trdno, da hočeš postati sveta. To je ležeče na tebi; kajti Bog je vedno pripravljen in ti je dal priliko (spoved namreč), da se odvrneš od hudega in storiš dobro! O, kako je sladko, imeti Boga za prijatelja!" (Stem misli seveda sebe, ki se izdaja za božjega namestnika; z Bogom, ki je duh, ne more se prijateljsko občeovati!)

Spovednik naj po tem strašnem opominu spovedujočo pozove, da mu zaupa vse svoje grešne misli oziroma dejanja od tedaj naprej, ko se je začela zavedati, in ja ničesar zamočati!

Liguori piše:

"Spovednik naj se kaže ljubeznivega in popustljivega; varuje se naj kazati nestrpnost ali stud (no, tega pri naših božjih namestnikih itak ni opaziti! Ne gabi se jim nič!); naj se tudi ne čudi grehom, ki jih sliši. (Nič bati, sveti Liguori, katoliški duhovniki so temeljito poučeni o vseh grdobijah, in ne kažejo pri največjih grehih niti najmanjšega začudenja; so že vse sami poskusili!)

"Kadar je dekle s svojimi grehi pri kraju, naj ji spovednik daje pogun, da pove še nadaljne grehe. V to serho naj se posluži teh-le besed: O, hčerka, ti se hočeš poboljšati, kaj ne? In ker si to trdno sklenila, bodi potolažena in vesela. Zato povej ostale grehe, pa ne zamolči ničesar! Prosim te, varuj se, da ne oskrniš svetih dolžnostij, kajti to bi bil največji vseh grehov, ki si jih dosedaj storila. Zato bodi močna in povej vse, premagaj sama sebe, obtoži se vsega odkrito; Bog ti hoče vse odpustiti."

Ko je spovedujoča na ta način v kozji rog ugnana in vsa prestrašena, naj pripoveduje grehe, ki jih je storila od krsta naprej, in naj ničesar ne zamolči. Ali si je mogoče misliti še bujšo mačeniško natezalnico? Vsak gibljal svoje duše, vsako misel, ki jo je imela v mladih letih oziroma med časom zorenja, kar sramežljivo skriva sama pred seboj in je že davno srečno premagala ter pozabila, vse to naj pove brez vsakega sramnega spovedniku, ki ima, zapustivši že davno svojo očetoško hišo in vsled branja neznanjsko nesramnih, nečistih moralnih teologij sam oblaten in sprijen, o duševni čistosti dostojnih deklic teško kak pojmi in ki je morda sam tudi že občeval z ničevrednimi ženskami! Ali je še kaj bolj nevarnega, kakor na ta način uničevati dekličjo sramežljivost, ki ji je podeljena od Boga, da se pred zalezovalci njene nedolžnosti lažje brani? Stariši, učitelji, vsi sorodniki negujejo skrbno ta čut, — dokler ga spovednik s surovo roko zločinsko ne zamori!

Ko spovedujoča deklica nima ničesar več povedati ali pa vsled prirojene sramežljivosti molči, potem zahteva Liguori in z njim vsi moralni teologi, da izvabi in izsili spovednik od spovedujoče še nadaljne tajnosti njene duše.

(Dalje prihodnjich.)

Listu v podporo:

John Čebular—50c
John Stonič—50c

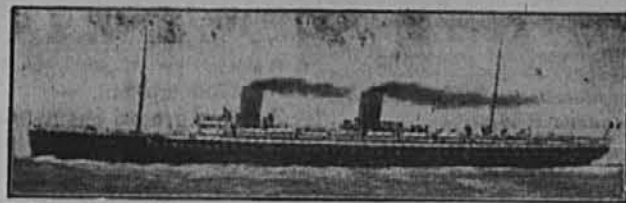
Koledarji po lekarnah zastoni.

Severovi slovenski koledarji za leto 1907 so pravkar dogotavljeni, polni najboljših nasvetov in koristnega čtiva za vse. Nadalje ima 12 strani za vpisovanje dnevnih dogodkov v letu. Uprašajte po tem koledarju v lekarni, in dobite ga brezplačno. Ako pa Vam lekarnar ne more ustreči, ali če živite izven mesta, potem pišite ponj na W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško
FRANCOSKA PROGA

Compagnie Generale Transatlantique

GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.



New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.
La Provence30.000 ton. | La Lorraine22.000 ton
La Savoie22.000 ton. | La Touraine15.000 ton

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila.

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 32 Broadway St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad,
na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.
A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.
Pavl Sarič, agent na 216—17. cesta, St. Louis, Missouri.

Slovinci pozor!

Ako potrebujete odeje, klobuke, srajce, kravate ali druge važne reči za moške — za delavnik ali praznik, tedaj se oglašajte pri svojem rojaku, ker lahko govorite v materinščini.

Čistim stare obleke in izdelujem nove

po
najnovejši modi in nizki ceni.

JURIJ MAMEK, 581 S. Centre Ave.
blizu 18. ulice Chicago, Ill.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

885 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uraduje na svojem domu:
od 8.—10. ure popoldne
od 1.—3. ure popoldne in
od 6.—8:30 ure večer.

V lekarni P. Platt,
814 Ashland Ave.:
od 4.—5. popoldne.
Ob nedeljah samo od 8.—10.

ure popoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

F. J. SKALA & CO.

320-322 W. 18. St., prodaja prevoznih listkov

ČEŠKA, SLOVANSKA BANKA.

Menjuje tuj denar, iztirja glavnice in preskrbuje vrednostne listine po celem svetu posebnoma v Avstro-Ogrski in Zdr. državah. Sestavlja plačilne in druge pravne listine. Izterjuje dedščine. Zatopstvo prekmorskih družb: Bremen Hamburg Rotterdam in francoske črte.

F. J. SKALA & CO.

320—322 W. 18th Str. Chicago, Ill.

Pozor!

Slovinci.

"Salon" z MODERNIM KEGLJISČEM

Sveže pivo v sodčkih in luteljkah in druge raznovrstne naravne pijače — najboljše in najfinejše unijske smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno. Postrežba, točna in izborna.

Vsem Slovincem in drugim Slovanom se priporoča

Martin Potokar, 564 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

POZOR, SLOVANI!

AMERICAN EXPRESS COMPANY.

jamči Vam s svojo glavnico \$500.000 za varnost vsakega centa!

Razpošiljamo denar na vse strani sveta pod najboljšimi pogoji. Za \$20.40 pošljemo 100 K avstrijskega denarja z še všteto poštnino—dočim plačate drugod \$20.50

Odpošiljanje se izvrši točno in v najkrajšem času.

Očividno ste torej pri nas bolje postreženi kakor kjerkoli

Poskusite samo enkrat, in prepričani smo, da se bode od tedaj naprej vedno le naše trdke posluževali.

Obrnite se na našega zastopnika.

M. V. KONDA, 669 Loomis Str., CHICAGO.

"Glas Svobode"

[THE VOICE OF LIBERTY]

WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co
669 Loomis St. Chicago, Ill.Entered at the Post Office at Chicago, Ill., as
Second Class Matter.

Subscription \$1.50 per year.

Advertisements on agreement.

Prvi svobodni list za slovenski
narod v Ameriki."Glas Svobode" izide vsaki petek
a velja za AMERIKO:

za celo leto\$1.50

za pol leta75c

ZA EVROPO:

za celo letokron 10

za pol letakron 5

Naslov za dopise in pošiljke je
"Glas Svobode"
669 Loomis St. CHICAGO, ILL.**Dopisi.**

Tokca, Ill., 30. decemb. 1906.

Posiljam celoletno naročnino \$1.50 za Vaš podučljivi in odkritosrčni slovenski delavski list "Glas Svobode". Koristno je in prepotrebno bi bilo, da ga čita vsak rojak v Ameriki; pa kdor ga le enkrat v roke dobi in prečita do konca, mu takoj posveti luč in se nikdar več ne želi nazaj povrniti v temo, koder je prej taval.

Torej, rojaki Slovenci, posezite po tem listu ter ga pridno razširjajte med prijatelji in znanci.

Pozdravljam vse čitatelje "Glas Svobode", posebno pa onega dopisnika iz Calumeta, ki je zadnjič zopet malo okrenil Calumetskega Marčeta.

Želim Vam, g. urednik, veliko uspeha in obilno novih naročnikov.

Jakob Cesar,

novi naročnik.

S potovanja po Coloradi 4. jan.

Posel, katerega opravljam, ni baš prav lahek. Čestokrat naletim na take zaspance, ki nimajo drugega smisla kakor za svoj "i, a". Toda treba je svoj posluh navaditi tudi na tako riganje. — V Pueblu na Bohemian ave. slišati sem moral nedavno slično riganje od neke hlude, podobne babnice, ki mi je očitala, da je list, za katerega potujem, protiverski in zoper Boga. Na moje pohleвно uprašanje, kako to, pa ji je besed zmanjkalo, da ni vedela kaj odgovoriti. Šele čez nekaj časa se ojunči ter vzame v svoje varstvo častivrednega maziljenca, kozla Cirila, s temi le besedami: "Ja, taku pišete čez našga gaspuda Cirila, ki so taku fajni in dober, da ne moremo dobiti boljših! Ja, ja, hudič, taki ste! Če bi bli pa bovni, tekrat bi pa le gospud bli dobri! Bu že Bu ankrate vas štrafu, pa boste rad klicali gospude na pomagaje. Vidite, tak ar dondons mlad kuje; neč ne zmislija na Baga in se nič ne baje, ko bi jih Bu štrafu, ki teku zaničujejo Kriščove namestnike." —

Draga mamica, jaz Vam le to rečem, da je Bog vse kaj drugega, nego maziljeni kozli, ki jih z Bogom in s pravo vero mečete v eno in tisto posodo, in za katere se toliko zavzemate. Po Vašem mnenju je torej Bog, prava vera in sprijen far vsejedno?

Želim Vam malo več pameti in preudarka, da ne boste več tako neumno meketali, kakor ste zdaj. Upam, da boste do tistokrat, kadar pridem zopet nazaj, že drugačnih mislij. Vsem zavednim rojakom pa želim, da bi v novem letu v zavednosti še bolj napredovali in čedalje več somišljenikov pridobivali.

Zajedno se zahvaljujem rojakom po Coloradi za izkazano mi gostoljubnost ter za njih uspešno podporo pri nabiranju naročnikov. Le žal, da sem imel premalo časa, da bi obiskal rojake tudi po drugih manjših naselbinah, na kar sem prvotno mislil. V prvi vrsti pa izrekam vso čast in hvale gled gostoljubnosti v Pueblu in v Denverju živčim rojakom. Živili! Na svide-njel!

J. D. popotnik.

Huntington, Ark., 2. jan.

Posiljam Vam naročnino za leto 1907 za-se in za tri nove naročnike, z iskreno željo, da me posnema vsaj polovica čitateljev "Glas Svobode", alko ne že vsi.

Stem omogočimo, da se bo list v kratkem povzdignil na ono stopinjo, ki mu gre po njegovi važnosti; čim boljši bo list, tem več bo nam naročnikom koristil. —

Z delom gre pri nas to zimo precej dobro; tudi zashuzek je dober. Delamo v premogokopih. Dobili smo zadnjič takozvani "mine run", to je: premog se plača ves, kar se ga naloži na voz in stehta, predno se ga strese. Dosedaj nam je družba plačevala samo za debel premog, in tudi zanaprej bi rada imela to ugodnost. Ali odklenkalo jim je! V državi Arkansas imamo postavio in je bila že zdavnaj pravomočna, da se premog tehta, predno se streša iz vozov. Družbam pa to ni šlo v glavo, in dolgo časa se niso prav nič zmenile za postavio, vedno iskajoč raznovrstnih zvijač, kakor bi se zakon predruščil njim v prid ali celo razveljavil. Ni pa se jim posrečilo, — udati so se morali, radi ali neradi! In ta uspeh so dosegli v unijah združenih delavci!

Za nas premogarje pomeni to 10% zvišanje plač. —

Tukajšni rojaki so se tudi začeli probujati. Domalega vsi pripadajo socijalni stranki. So pač sprevideli, da ako si sami ne pomagajo, jim tudi drugi nihče ne bo.

Vsak zaveden Slovenec naj bi spadal v tak klub in ob volitvah oddal svoj glas socijalistični stranki ter stem pripomogel, da se prej ko prej rešimo spon nepotrebnih kapitalistov. Socijalistična stranka je jedina, katera nam kaže pot, po kojem pridemo do svojih pravic.

Torej rojaki, delujmo za svojo korist in stojmo na strani ljudij, kateri se neustrašeno bore za pravice delavstva, da se nam ne bo moglo očitati, da smo bili nemarneži, ki niso za potomce ničesar storili.

Želeč listu Gl. S. največjih uspehov, pozdravljam rojake širom Amerike.

Vaš za svobodo in napredek vneti

Franc Žitnik.

Društvene vesti.

Volitve novih odborikov lokalnih društev S. N. P. J. za leto 1907.

Društvo "Naprej" štv. 5 v Clevelandu, O.:

Predsednik: Franc Černe; podpredsednik: Ivan Sodja; I. tajnik: Josip Kalan; II. tajnik: Primož Kogaj; zastopnik: Franc Korče; odborniki: Ivan Zaletel in Josip Birk; pregeldovalca računov: Anton Benedik in Franc Mervar; reditelj: Mihael Tomc.

Društvo "Edinost" štv. 13 v Wheeling Creek, O.:

Predsednik: Ivan Kovačič; tajnik: Peter Kovačič; zastopnik: Franc Markus.

Društvo "Orel" štv. 19 v Mineral, Kans.:

Predsednik: Ignac Černe; podpredsednik: Alojz Mandelj; tajnik: Franc Škrabar; zapisnikar: Franc Schuster; zastopnik in blagajnik: Franc Speisar; nadzorniki: Anton Hauptmann, Josip Potočnik, John Šepic.

Društvo "France Prešeren" štv. 34 v Indianapolis, Ind., S. N. P. J.:

Predsednik: Josip Pušnar; podpredsednik: Alojz Leban; I. tajnik: Andrej Uršič; zapisnikar: Anton Namar; blagajnik: Anton Jurman; zastopnik: Jos. F. Faletič; nadzorniki: Rudolf Urbančič, Štefan Lovišček, Anton Jerančič; bolniški odbor: Martin Urajner, Peter Hvalica, Franc Faletič; reditelj: Štefan Klemenčič; poslanec: Franc Melink.

Rojaki v East Palestine, O., so si ustanovili novo društvo pod imenom "Slovan", koje so prikopili S. N. P. J. Novo društvo, ki je do-

bilo štv. 55, izvolilo je pri ustanovitvi seje dne 30. decembra l. l. sledeče uradnike:

Predsednik: Ivan Poženel; podpredsednik: Ivan Willson; tajnik: Ignac Jereb; zapisnikar: Peter Tavž; blagajnik: Jernej Naglič; reditelj: Franc Kopriiva; zastopnik in bolniški odbor: Josip Hotak, Mihael Šubic, Alojz Madanuška.

Redne mesečne seje se bodo vršile vsako prvo nedeljo v mesecu.

Društvo "Sloga" št. 14 v Waukegan:

Predsednik: Ivan Mahnič; finančni tajnik: Ivan Divjak; zapisnikar: Matevž Karuč; zastopnik: Franc Adler.

Društvo "Bratstvo" štv. 4 v Steel, O.: predsednik: Ivan Rebol; tajnik: Josip Žibert; zastopnik: Josip Dernač; bolniški obiskovalci in nadzorniki: Ivan Kajč, Mat. Tušek in Alb. Ovsianowski.

Društvo "Bled" št. 14 v Lorain, O. predsednik: Mike Urbanek; podpredsednik: Peter Rahotina; tajnik: Frank Azman; zapisnikar: J. Hlebčar; zastopnik: Luka Udovič; blagajnik: Frank Vevar; bolniški odborniki: Lorenc Jenc, Ivan Gams, Maks Mšley; ospodarski odbor: Franc Grasniki, Andrej Ponikvar; vratar: Anton Gerbec.

Vsa ostala društva, katera še niso priposlala poročila o izidu volitev za l. 1907, naj blagovolijo to čim preje storiti.

POPRAVEK.

V zadnji številki se nam je pri dopisu iz Barbertona, O., vrnila mala pomota. Tam je rečeno, da se je tudi društvo "Triglav" udeležilo pogreba pokojnega brata Johna Kastelica s svojo zastavo. To pa ni res. Društvo "Triglav" namreč nima svoje lastne zastave, ter je pri omenjeni priliki koračalo za zastavo društva sv. Martina. — To popravljamo na izrecno željo dopisnika in prosimo, da se nam pomota oprost.

Listnica upravnštva.

Opozarjamo opetovano svoje cenjene naročnike, ki se preselijo, da nam poleg novega naslova naznani-jo tudi stari naslov, kar jih ne stane mnogo truda, nam se pa dolgo-trajno zamudno iskanje prihrani.

Upravištvo.

ROJAKI OBRNITE SE Z ZAUPANJEM NA NAS!

Ako mi naznanjamo po časopisih, da smo zmožni ozdraviti vse tajne bolezni mož in žensk, storimo to le zato in edino s tem namenom, da one osebe, ki imajo bolezen, katero mi z največjo izurjenostjo in spretnostjo ozdravimo, lahko vedo kam naj gredo, da bodo ozdravile. Mi vabimo rojake k nam, in resno želimo pomagati našim bolnim rojakom. Že nad 25 let smo zdravili vse tajne bolezni mož. Celo življenje smo zdravili bolezni in lahko s ponosom rečemo, da ni bolezni, da bi jo mi ne ozdravili. Mi trdimo, da lahko ozdravimo vse tajne bolezni mož in žensk, kajti to so edine bolezni, katere mi zdravimo.

Naš zavod je najstarejši kar jih je v Zdr. državah. Mi smo dovršili višje šole v Evropi in pridemo iz Vaših krajev. Torej rojaki, ako imate kako bolezen izmed onih katere so imenovane spodaj, ne pomišljajte niti trenutek, temveč obrnite se takoj do nas, in razložite nam v vašem materinem jeziku svoje bolečine in nadloge. Mi vam bodemo pomagali v najkrajšem času. Bodite previdni! Oglasite se pri nas, predno se obrnete do kakega družega zdravnika.

Zastrupljenje krvi, krč, božjastnost, slaboumnost, zguba moških moči, vse bolezni v želodcu in na jetrih, bolezni v hrbtu in sploh vse tajne bolezni pri moških in ženskah. Preiščemo zastoj in damo tudi nasvete brezplačno.

Uradne ure od 9—5 ob delavnikih, 7—9 zvečer vsak dan. Ob nedeljah od 10—2.

BERLIN MEDICAL INSTITUTE.

DR. DRILL, slovenski zdravnik, s katerim se lahko pogovorite.

703 Penn Ave., 2 nadstropje,
Pittsburg, Pa.

Ako se ne morete oglasiti osebno pri nas, pišite nam. Mi vas tudi lahko pismeno ozdravimo. Opišite vaše bolezni v vašem materinem jeziku; pristavite tudi, kako dolgo ste bolni in koliko ste stari ter naredite pismu naslov:

BERLIN MEDICAL INSTITUTE.

703 Penn Ave. Pittsburg, Pa.

Slovincem in bratom Hrvatom v Chicagi naznanjam, da sem svojo gostilno opremil z modernim kegljiščem in tako svojim cc. gostom pripravil najboljše zabavišče.

Vsem bratskim društvam priporočam tudi moje dvorane za društvene seje, svatbe, zabavne večere itd. — veliko dvorano pa za narodne in ljudske veselice.

Cc. gostom so vedno na razpolago najboljše pijače, unijske smodke in prost prigrizek.

Potujoči rojaki vedno dobro došli! Priporočam se vsem v obilen poset.

Frank Mladič,

587 S. Centre Ave.

Chicago, Ill.

\$6.00 SEST DOLARJEV

je sedajna vrednost

1 DELNICE PAROBRODNEGA DRUSTVA

American Navigation Company.

Kdor želi delnice kupiti še prej, predno cena istim zopet poskoči, naj takoj odpotuje naročilni listek in denar na

American Navigation Company

108 Greenwich Street,
NEW YORK CITY.

Vsaka delnica je popolnoma plačana in ni treba nikakega poznejšega doplačila.

Naročilni listek

(Incorporated under the laws of the State of Maine)

American Navigation Company

FRANK ZOTTI, PRESIDENT.

[Inkorporirana po državnih zakonih z glavnico \$2.000.000, od katerih je že \$1.500.000 uplačanih.]

108 Greenwich Street, New York.

Cenjeni gospod!

S tem se naročim na.....delnic družbe "American Navigation Co" ter Vam zajedno pošljem znesek \$.....kot plačilo za naročene delnice, katere mi blagosvolite vposlati takoj.

Razume se, da mi morate ako prekoračijo naročnine zgoraj imenovano glavnico, povrniti vposlano svoto v celim znesku.

Ime.....

Ulica in št.....

Mesto in država.....

Dne.....190....

Ceki, menice (trate) in poštne nakaznice naj se pošiljajo direktno na:

American Navigation Co., 108 Greenwich St. New York.

Slovenska Narodna



Podporna Jednota.

s sedežem v Chicago, Illinois.

Predsednik: JOHN STONICH, 559 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
Podpredsednik: MATIJA STROHEN, 443 Main Str. La Salle, Ill.
Tajnik: MARTIN KONDA, 669 Loomis St., Chicago, Ill.
Zapisnikar: ANTON MLADIČ, 134 W. 19th Str., Chicago, Ill.
Blagajnik: FRANK KLOBUČAR, 9617 Ewing Ave., South. Chicago, Ill.

Nadzorni: DAN. BADOVINAC, 206 Chestnut Str., Keweenaw, Ill.
JOHN VERŠČAJ, 1411 Clarence Ave. Chicago, Ill.
MATIJA STROHEN, 443 Main Str. La Salle, Ill.

Pomožni odbor: MARTIN POTOKAR, 564 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
MOHAR MLADIČ, 617 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
JAKOB TISOL, 9002 Strand St. So. Chicago, Ill.

Bolniški odbor: MARTIN SKALA, Box 1056 Ely, Minn.
JOSIP MATKO, Box 481 Claridge, Pa.
MATIJA PEČJAK, 819 Chestnut St. Johnstown, Pa.

VSE DOPISE naj blagovole društveni zastopniki pošiljati na I. tajnika Martin Konda; denarne pošiljave pa blagajniku Frank Klobučarju.

Oredni odbor S. N. P. Jednote ima vsaki tretji četrtek svojo redno mesečno sejo. Opozarja se vsa društva, ki imajo vprašanja do odbora, da pravočasno dopošljejo svoje dopise jednotnemu tajniku.

Socializem—nov evangelij
vesoljnega človeštva.

III.

Verovati in vedeti, to sta dva nasprotna si pojma, ki ločita dosedajne vere na eni strani in nov evangelij na drugi strani. Kdor je v stani ta razloček jasno umevati, ta postane gotovo socialista, četudi so mu podrobni nauki nove vere še neznan. V razločevanju med vero in pravim znanjem tiči pričetek socialnega razvoja. Oba, vera in socializem, skušata človeštvo privedi do popolnejše sreče, toda poti sta ravno nasprotni: vera zapoveduje le verovati, brez dokazov, veda pa zahteva jasnih, dokazanih resnic.

Naši nasprotniki, pismouki in farizeji, — zastopniki dosedajnih ver, — imajo moč le tako dolgo, dokler je še kaj ljudi, ki slepo verujejo vse, kar jim oni natvezijo. Isti torej niso zmogni rešiti človeštva. Kdor pa je oborožen s svetlim mečem uma in kdor se opira na znanost, na dokazane resnice, — ta bo zmagal, ta je učenec novega evangelija. Nasprotje med vero in znanostjo (med stari in novim evangelijem) ne pričinja se šele včeraj, ko so socialistične stranke stopile na pozorišče. To nasprotje se je začelo že v starodavnih časih, — tedaj, ko so se začeli ljudje v raznimi vedami ukvarjati. Čim bolj so se znanosti v teku časa razširjale, večale in množile, tem večje je postajalo nasprotje med vero in socializmom. V današnjih dneh, ko je veda že tako zelo napredovala in postala skupna last skoro že vsega človeštva, ne more biti noben pravi socialist pristaš recimo katoliške vere, kakoršno učijo naši duhovniki. Prav lahko pa veruje v to, kar je učil Kristus.

Jasno obliko je zadobilo to nasprotje v gibanju današnjih delavskih strank. Vsi dosedajni pojavi v tem oziru so bili le nekaki oznanovaleci velikega, vseobčnega gibanja, ki je razširjeno po celim svetu in ki pripravlja pot socialni revoluciji, to je velikauskmemu preobratu in preustroju vsi človeške družbe. Grška kultura, kristjanstvo in moderno naravoslovje, to so temeljni kamni, industrija je stavbenik, socialistične stranke pa tempelj, katerega hočejo narod 20. stoletja sezidati. Dosedajna zgodovina človeškega rodu je pripravila potrebni material. Tempelj, ki se bo sezidal, ne bo imel nikakih nepotrebnih okrasov.

Človek je rojen v verigah; to se pravi: vladajoče razmere in stari predsodki ga delajo za sužnja; svoboda si mora šele priboriti. V največje sponje ga je ukenila narava sama. Naravne potrebe, kakor: hrano in obleko, to mora človek naravi izsiliti. Zato je dobila vera tako velik upliv, ker je obljubila rešiti človeštvo tega tlačenja. Jutri so dolgo časa upali in še upajo na obljubljeno kraljestvo Mesijevo. "Glejte tice pod nebom, ki ne sejejo in ne žanjejo, pa vendar jih preživijo: nebeški oče." Molitev in post so rešilna sredstva, ki jih katoliška vera priporoča proti prirojeni onemoglo-

sti človeka. Skozi celi srednji vek so se tega recepta vztrajno držali pobožni verniki. Končno so spoznali nekoristnost in neuspešnost takega ravnanja; kajti niti za las niso prišli bližje svojemu cilju; še huje so bili zaslužjeni. Nastopil je Luter in zrevolucioniral duhove. Novo, svobodnejše mišljenje je zavladalo; blagodejno je uplivalo tudi na Slovenskem. Pričelo se je zdravo gibanje, ki je vsaj deloma zlomilo moč dotedaj vsemogočne rimske duhovščine, ki je pasla in še vedno pase lenobo.

Danes se imenuje odrešenik sveta: delo. Kdor ne dela, naj ne je — pravi pregovor. Vkljub temu pa je še mnogo takih lenihov, ki nič ne delajo, pa vendar dobro živijo.

Socializmu se gre za to, da v resnici reši človeški rod, — ne samo z besedami. To odrešenje pa ni morda kak tabernakelj ali monštranca, temveč delo in znanost. V tajnostih, ki nam jih je razodela narava, v njenih silah (voda, para, elektrika), ki smo jih vpregli v svojo službo, da nam brez hudega napora daja svoje darove, — v tem tiči bogastvo, ki bo rešilo človeštvo.

Ves napredek in razvoj pa je odvisen od prave, notrajne svobode.

Kaj je svoboda? To še ni popolna svoboda, ako sme kdo neovirano okrog hoditi, neovirano se shajati v lokalih ali celo na prostem, svobodno govoriti o čemur in o komurkoli, očitno izražati svoje versko in politično prepričanje, ter o javnih zadevah razpravljati, ne da bi se mu bilo treba bati policije. Vse to so le priveski prave svobode. — Odvzeti jarem suženjskega dela, rešiti človeštvo bede in skrbí za vsakdanji kosček kruha, oti ga mevednosti in omogočiti vsem brez razlike višjo izobrazbo, ne samo privilegancem, rešiti delavske sloje sramotnega položaja, da morajo služiti kot tovarna živina takozvanim "boljšim ljudem" — tako svoboda kot končni cilj hoče vsem priboriti socializem. Kdor trdi kaj drugega, se laže in zavija, hoteč razširjati o socializmu napačne pojme.

Res da je današnji človek od narave še zelo odvisen, ker narava ni še popolnoma v njegovi oblasti. Kulturi preostaja še mnogo dela. Toda človek je naravo že toliko obvladal, da pozna orožje, s katerim jo lahko premaga in spremeni v koristno domačo žival. Prenehali smo moliti in udajati se brez odpora usodi, — začeli pa smo misliti in delati. Posledice tako spremenjenega življenja se vidijo v čudovitem napredovanju na polju izobrazbe in v večjem blagostanju.

Dosedajna duševna in gmotna revščina je bila neizogibna, ker je manjkalo moči, ki bi jo ublažila. Potreben je bil tisočletni razvoj, da smo prišli do te moči. V preteklih časih se ni toliko storilo, da bi produkti dela zadostovali vsem ljudem. V takih razmerah so lahko prišli nekateri do moči in si zaslužili druge, da so jih samovoljno izkoriščali. Vselej pomankljivosti proizvodnih sredstev je dostikrat pri-manjkovalo živl in nastale so po-

gosto lakote. Danes pa je ravno narobe. Proizvajalna sredstva (stroji itd.) so tako popolna in toliko jih je, da se stori več kakor je potrebno. A v kljub temu, da je po magacinih nakupčenega toliko bogastva, se vendar često zgodi, da mora ljudstvo stradati in zmravati, ker posedujoči stanovi ne marajo kupiti njegove delavne moči.

Pravijo, da je svet preobljaden. To pa ni res. Izdela se naj le toliko, kolikor je neobhodno potrebno, in pokazalo se bo, da je še vedno dovolj prostora za vse. Res je le to, da imajo nekateri preveč, drugi pa premalo. Kdor je reven, ni vedno tega sam kriv; vzrok je tisti, ki mu za njegovo delo premalo plača.

To se mezdave, protinaravne razmere, ki vodijo vse kulturne državne naravnost v pogubo, v gospodarski polom. Vsak, kdor ima oči, mora to sprevideti. Mesto da bi se države pečale z uprašanjem, kako je pretečo nevarnost odvrniti, pa izgubljajo čas z drugimi ničnostmi, pripravljajo se med seboj za vsako malenkost. Kar je pa najbolj žalno, pa ne vidijo ali nočejo videti. Pravilno rešiti delavsko uprašanje, je življenjskega pomena za vsako državo.

Ako se ozremo nekoliko po svetu, vidimo povsod, da se nekaj izrednega pripravlja. Delavstvo celoga sveta se giblje in si samo hoče izvojevati ono socialno svobodo, o kateri smo poprej govorili.

Socialistične stranke živijo v veri na zmago resnice in pravice, v upanju na odrešenje iz gmotnega in duševnega suženjstva in v ljubezni za enakopravnost vseh ljudi.

Otroci tega sveta, to so bogataži, farizeji in pismouki, sebičneži in hinavci, — imenujejo nas sanjače. Po njih kratki pameti se torej očitno krivice ne smejo odpraviti, marveč vse naj ostane tako, kakor je bilo dosedaj. Njim se dobro godi, — kaj jim mar drugi?! Ne morejo pojmovati, da je rešitev mogoča, ker jim je potratno življenje pamet z mastjo zalilo. Bodočnost pa jih bo že spametovala!

Zavedna, pametna organizacija vsega dela, — to je naš zaželeni odrešenik!

IŠČEM rojaka Johna Petrina pd. Kosmač na Rečici, Spod. Štajersko. Kdor ve za njegov naslov, naj mi ga blagovoli naznaniti. — Tomaž Žvile, P. O. Box 13, Mackay, King Co., Wash.

SPREJME SE v večjo prodajalno z oblekami mlad mož slovenske narodnosti, ki je v taki trgovini nekoliko že izvežban. — Pismene ponudbe pod šifro "N. S." na upravnishvo "Glas Svobode", 669 Loomis st., Chicago, Ill.

Nasizastopniki.

Za Conemough, Pa.: J. Bricelj.
Za Johnstown, Pa.: M. Štrukelj.
Za državo Wyoming: Lorenc Demšar.

Za Cleveland, O.: A. Kužnik.
Za Colorado: Joe Debevc.
Za Ravensdale, Wash.: C. Ermenc.
Za Roslyn, Wash.: A. Janaček.
Za Milwaukee, Wisc.: John Kalan.
Za Joliet, Ill.: M. Požek.

ROJAKI, NAROČUJTE SI
"GLAS SVOBODE."



Slika predočuje zlato damsko uro (Gold filled.) JAMCI SE ZA 20 LET.

V naravni velikosti slike.

Kolesovje je najboljši ameriški izdelek — Elgin ali Waltham. \$14.00

Te vrste ura stane le \$14.00

V obilo naročbo se priporoča vsem Slo-

vencem in Hrvatom dobro znani

Jacob Stonich,

72 E. Madison St.
Chicago, Ill.



JOSIP JIRAN

459 W. 18 cesta, CHICAGO

Največja zaloga vsakovrstnih instrumentov.....

Moja posebna specialiteta so doma izdelane harmonike in koncertine.

Izdelujem novo in popravljam staro.

Pišite v slovenskem jeziku

MOČNO BLAGO.

Najbrže, da ste videli že kako oznanilo in si predstavljali, kako po ceni se blago dobi. Ali se spominjate, kako slabo blago ste dobili in si sami sebi rekli: "Nikoli več tam ničesar ne kupim". Večina nas ima tako skušnjo, in če je vi niste imeli, štejte se srečnimi. Mnogokrat vidite take predmete oznamovane in tako lepo popisane, da se vam priljubijo in si jih hočete nabaviti. Grete in si jih ogledate in najdete, da niso niti polovice one vrednosti ali kakovosti kakor opisano. To je glavni vzrok, da mi ne navajamo naših cen po oglasih. Nekatere prodajalne trde, da cena tega ali onega predmeta je za polovico znižana. Mi tega ne storimo, kajti vsakdo vé, da nekaj dobička moramo imeti, ker sicer ne bi mogli eksistirati. Naša trgovina obstoji že 15 do 20 let in todokazuje, da zadovoljimo ljudstvo. Pridite k nam in si ogledajte blago in ceno. V zalogi imamo najlepšo vrsto oblek, slavnikov, klobukov, letne spodnje obleke itd.

Pridite in ogledajte si naše vzorce za moške obleke.



SLOVENSKA GOSTILNA

PRI

FRANK ČEHU

Naznam rojakom, da točim vedno dobro pivo in domače vino ter druge pijače.

Fine smodke na izbiro

Rojaki dobe pri meni stanovanjske hrano

Priporočam se za obilen obisk. S spoštovanjem

FRANK ČEH

568 Centre Ave., CHICAGO, ILL.

MODERNI FOTOGRAFIČNI ATELIJE

L. Hagendorff.

Vogal Reed in Oregon ul.
V MILWAUKEE, WIS.

Znižane cene za poročne slike.

STARA IN IZKUŠENA
CUNARD LINE

ustanovljena leta 1840.

PREVAŽA LJUDI IN BLAGO ČEZ OCEAN
GIBELALTAR, GENOVA, NAEPEL LTD.

LEPI, VELIKI IN NOVI

PARNIKI NA DVA VIJAKA

"CARPATHIA"	13,600 ton.
"SLAVONIA"	10,600 ton.
"PANNONIA"	10,000 ton.
"ULTONIA"	10,400 ton.

Iz New Yorka odplujejo
NARAVNOST V ITALIJO.

Obrnite se do naših zastopnikov kateri Vam dajo potrebna navodila o cenah in času kedaj parniki odplujejo.

Se iščejo agentje!

F. G. WHITING, ravnatelj.
67 Dearborn Str. CHICAGO.

P. Schoenhofen Brg. Co's.

Najboljše pivo je



ISe prodaja povsod.

Phone Canal 9 Chicago, Ill.

Edward Pauch

gostilničar

663 Blue Island Avenue
CHICAGO, ILL.

Emil Bachman,

580 So. Centre Ave. Chicago.



Izdeluje društvene znake, gumbe, zastave in druge potrebščine.

Kasparjeva državna banka.

623 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

plačuje od vlog 1. jan. pa 30 jun. in od 1. jul. pa do 30. dec. po 3 odstotke obresti.

Hranilni predal za \$3. na leto.

Pošilja se denar na vse dele sveta in prodaja se tudi vozne listke (šifkarte).

Denar se posojuje na posestva in zavarovalne police.

CERKVENI BOJ V AVSTRIJI.

V eni številki pretečenega leta smo priobčili notico, da namerava avstrijski državni zbor pravično urediti razmerje med katoliškima zakonskima družetoma, kakor je urejeno že po vseh drugih kulturnih državah in pri ostalih verah. Tudi šolo hočejo osvoboditi prevelikega cerkvenega vpliva. V tem oziru je nastalo po vsej državi veliko gibanje.

Avstrijski episkopat (to so nadškofje in škofje) pa je izdal skupni pastirski list proti nameravani reformi zakona in proti svobodni šoli, kakoršno imamo npr. v Ameriki. O naših šolah, četudi nima papež v njih nič govoriti, pa vendar mora vsak priznati, da so prav dobre. Take šole hočejo tudi v Avstriji vvesti.

Omenjeni pastirski list se je bral po vseh avstrijskih katoliških cerkvah dne 2. decembra 1906.

Česki svobodomislci so izdali nasproti pastirskemu listu odgovor, iz katerega navajamo glavne misli, želeč, da napredni Slovenci vso stvar dobro premislijo in spoznajo, kako praznih izgovorov se katoliška cerkev poslužuje, kadar se gre za nadvlado in za pridržanje krivičnih privilegijev.

Svobodomislci pobijajo pastirski list nekako tako-le:

Preostanek srednjeveške cerkvene moči je vpliv cerkve v avstrijskem zakonskem pravu (to je postava, ki določa medsebojno razmerje med možem in ženo). Tega vpliva nimajo več Anglija, Nemčija, Francija, Italija, Španija, Ogero. Jezus sam je v slučaju prestopanja naravnost priznaval razdružljivost zakona (Mat. 19,9). Cerkev se sploh drži Jezusovega nauka vtoliko, vkolikor ga potrebuje v svojo korist. Saj je sv. pismo v izvirniku ali v popolnem prevodu prepovedana knjiga, kakor Voltaire ali Zola; samo duhovniki, in še ti pogojno, ga smejo brati!

Kjer je katoliški cerkvi v korist, tam sama razporoko priznava in podpira. Po cerkvenem pravu velja takozvani "privilegium Pauli" ali "privilegium fidei christianae" (predprava krščanske vere). Ako se je npr. žid dal krstiti, lahko zapusti svojo židovsko ženo (brez ozira na otroke!) in se poroči s kristjansko, čeprav mu prva žena še živi. Veljavno sklenjen zakon se lahko loči, ako zakonca še nista telesno občevala, s papeževom dispensijo (privoljenjem) in pri redovniških obljubah tudi brez dovoljenja drugega zakonca. Sicer je pa cerkev imenitnim osebam (vladarjem) zelo velikokrat na uslugo, proglašujoč nerazdružljive zakone za neveljavne.

Zakaj je zakon samo za navadne ljudi zakrament, vir milosti, — za duhovnike, katerim se je prepovedano ženiti, pa bi bilo to onečaščenje?! Celibat (neozenjenost) je politična ustanova, da loči duhovnika od domačega prebivalstva in ga tem trdneje naveže na Rim in papeža. Ravno zato ker duhovniki ne živijo v zakonu in ga ne poznajo, ker ali nimajo otrok ali jih ne priznavajo in ne smejo priznavati, nimajo tudi pravice, da bi odločevali o zakonu. Ako hočejo reformirati rodbino, naj najprej reformirajo svoje razmerje do žene in svojih otrok!

Potem bodo bolje umevali zakonsko življenje in vedeli, da srečni zakon ostane nerazdružljiv za vedno, in to tudi brez cerkvenega blagoslova kaknega grešnega in sprijenega duhovnika! Pri razporoki se gre namreč le za nesrečne zakone, kjer se zakonca pripravata, mučita in si strežeta po življenju, kjer grozi zlasti otrokom neizogibna telesna in нравna propadlost, če morata takda zakonska skupaj živeti. Kjer ni vzajemne ljubezni in pomoči, kar je podlaga zakona, tam ni zakon nič vzvišenega in dobrega, marveč vir neštevilnih muk in pregreh; tam tudi cerkveni blagoslov ne bo nič pomagati.

O razdružljivosti in nerazdružljivosti zakona naj v prvi vrsti sodijo zakonci sami, zlasti tisti, ki poznajo njegove senčne strani iz lastne iz-

kušnosti. Izmed stotisočev sodnijsko ločenih jih je samo na Dunaju nad 20.000, ki imajo svoje društvo in svoj list "Ehereform" (zakonska reforma, preuredba). Ti so zaradi cerkvenih postav obsojeni brez svoje krivde k mimozakonskemu življenju!

Iz istih vzrokov zanikujemo duhovščini pravico do odločevanja o vzgoji mladine. Dokler ne ravnaajo človeško s svojimi lastnimi otroci, dvomimo, da imajo resnično skrb za tuje otroke. Dosedajna avstrijska šola, pod cerkvenim in vladnim vplivom, naj vceplja mladini hlapčevsko ali suženjsko poslušnost in strah pred duhovsko in posvetno gosposko!

Hočemo svobodo v življenju, v šoli in v veri. Kar nam državni osnovni zakoni zagotavljajo, samo to hočemo: da se ne bi smelo nikogar, tudi otroka ne, siliti (s kaznimi itd.) k verskim opravilom; nasprotno pa se tudi ne sme nikomur braniti, da izvršuje svoja verska opravila. Ne Boga, ampak vas duhovščina, hočemo odstraniti.

Strokovno izobražen učitelj ne more sodelovati z duhovnikom, ki nasproti resnicam nove dobe stavi tisočletne bajke in primitivne pravljice Babilona in Judeje* in ki vsečloveško ljubezen mori s konfesionalno austeriteto.

Da je rimska hierarhija proti napredku v posvetnih vedah, to ni osnovana trditev. Med prepovedanimi knjigami, ki jih katoličan ne sme brati pod kaznijo cerkvenega izobčenja, so npr. tiste novodobni misleci: Bacon Verulamski, Buckle, Comte, Descartes, Diderot, Montesquieu, Hume, Kant, Locke, Mill, Spinoza; med pesniki: Balzac, Dumas, Flaubert, da celó pobožni Lamais, Mickiewicz in Milton! (Kako je postopala slovenska duhovščina n. pr. z umrlim Simonom Gregorčičem, ki ga sedaj hinavsko hvali in povzdiguje, je itak zadostno znano; ravno ta duhovščina ga je telesno in duševno ubila!) Vsa novodobna filozofija je na indeksu! Cerkev se seveda prilagodi razvoju, kadar se že mora. Sprejela je nauk Galileja, jezuit Wasman je celó pripravljen priznavati Darwina — seveda šele danes, ko bi se že otroci smejali, če bi še vedno vztrajala na starem stališču.

Pastirski list pravi, da se bori za "državni red". Kaj je duhovščini za državni red in za posvetno, "od Boga postavljeno" gosposko, vidi mo sedaj na Francoskem. Poslušnost državi priporoča vernikom le tam, ako ta država poprej posluša njo; sicer se upira postavam države, kjer biva, kajti njena prava država je v tujini (v Rimu).

To je odgovor skupnemu pastirskemu listu avstrijskega episkopata.

*) V svetem pismu stare zaveze (ne v čistih evangelijih!) se namreč nahaja mnogo stvari, ki so povzete od paganskih Babiloncev. živčih davno pred Kristom. Judi so bili njih sosedje, in tako so ti sprejeli od njih več bajk, ki so še danes v svetem pismu. Judovsko svetopisno (stari zakon) tvori važen del katoliškega bogoslužja.

DNEVNI KURZ.

100 kron avstr. velj. je \$20,40. pri čemu je poštnina že v vpošte-ta.

Bolečine v hrbtu in nogah

izginejo popolnoma, ako se ud parkrat nariba z

Dr. RICHTERJEVIM

SidroPainExpellerjem

Rodbinsko zdravilo, katero se rabi v mnogih deželah proti reumatizmu, sciatici, bolečinam na straneh, neuralgiji, bolečinam v prsih, proti glavni in zobobolu.

V vseh lekarnah, 25 in 50 centov.

F. AD. RICHTER & Co.

215 Pearl St. New York.

Rojaki Slovenci

Čitajte novo obširno knjigo „ZDRAVJE“



Novih
50.000

se zastoni
razdeli
med
Slovence

Knjiga „ZDRAVJE“

Katera v kratkem izide od slavnega in obče znanega:

Dr. E. C. COLLINS M. I.

Iz nje bode razvidili, da vam je on edini prijatelj, kateri vam zamore in hoče pomagati v vsakem slučaju, ako ste bolni, slabi ali v nevolji.

Knjiga obsega preko 160 strani z mnogimi slikami v tušu in barvi ter je napisana v Slovenskem jeziku na jako razumljiv način, iz katere za more vsaki mnogo koristnega posneti, bodi si zdrav ali bolan. Ona je najzaneslivejši svetovalec za moža in ženo, za mladeniča in deklico.

Iz te knjige bode razvidili, da je Dr. E. C. COLLINS M. I. edini, kateremu je natanko znana sestava človeškega telesa, radi tega pozna vsako bolezen ter edini, zamore garantirati za popolno ozdravljenje vsake bolezni, bodisi akutne ali zastarele (kronične) kakor: tudi vsake tajne spolne bolezni.

Čitajte nekaj najnovejših zahval, s katerimi se rojaki zahvaljujejo za nazaj zadobljeno zdravje:

Čenjeni gospod Collins M. I.

Vam naznanjam da sem popolnoma zdrav in se vam presrečno zahvalim za Vašo zdravilo ki ste mi jih pošiljali in to vam rečem, da tega zdravnika ga ni, kakor ste Vi in Vaša zdravila so res najboljša, ki so mi prav fino nescala. Jaz sem si dosti prizadeval pri drugih zdravnikih, pa mi niso nič pomagali. Torej, kateri ne verjame, naj se do mene obrne in jaz mu bodem natančno pojasnil, da ste Vi res en izkušen zdravnik, da tacega nima več svet.

Torej to pisemce končam ter vam ostajam hvalečen do hladnega groba.

ANTON MIHELICH
12 E. 34th St. N. E.
Cleveland, O.

Velepostovani Dr. E. C. Collins M. I.

Jaz se vam najprej lepo zahvaljujem za Vašo zdravilo in vam vse, selo sporočam, da sem zdrav ne čutim nobenih bolečin več in tudi lahko delam vsako delo. Vam naznanim častiti gospod, da jaz sem po Vaših zdravih zadobljeno zdravje in moč nazaj, kar se nisem trostal, ker jaz sem se popeljal s mesce zdravil pri drugih zdravnikih; vsaki mi je obljubil, da me ozdravi, a je bilo vse zaman samo da so mi lepe praznili. Šele potem sem se na Vas obrnil, ko sem uvidel, da mi drugi ne morejo pomagati. Jaz vam bodem vsakemu bolniku priporočal, da naj se do Vas obrne.

Sedaj se vam še enkrat lepo zahvalim ter ostanem
Vaš iskreni prijatelj
J. LOWSHA.
Jenny Lind Ark.

Na razpolago imamo še mnogo takih zahvalnih pisem, katerih pa radi pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti. Zato rojaki Slovenci ako ste bolni ali slabi ter vam je treba zdravniške pomoči, prašajte nas za svet, predno se obrnete na drugega zdravnika, ali pišite po novo obširno knjigo ZDRAVJE katero dobite zastoni, ako pismu priložite nekoliko znamk za poštino. Pisma naslavlajte na sledeči naslov.

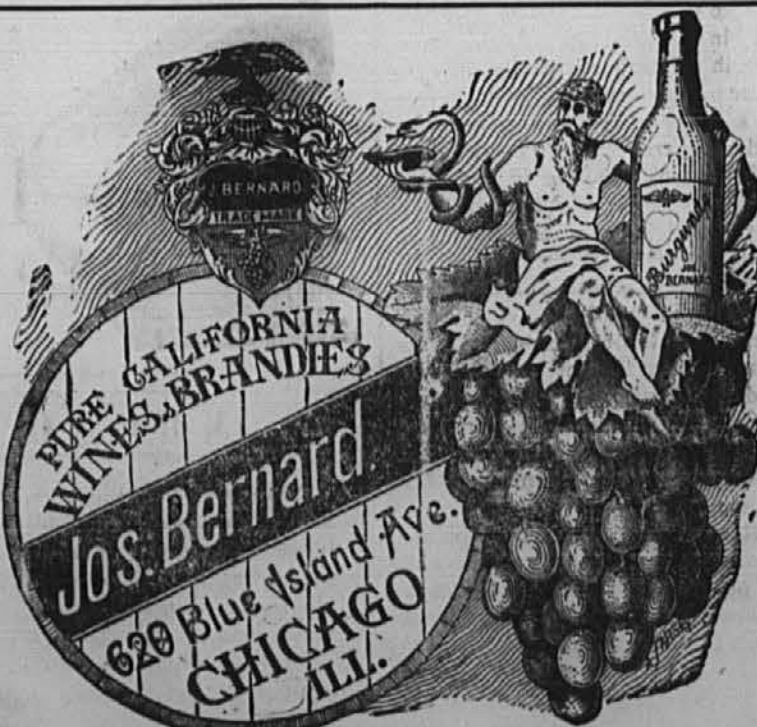
DR. E. C. COLLINS MEDICAL INSTITUTE,

140 WEST 34th ST.,

NEW YORK, N. Y.

Potem smete z mirno dušo biti prepričani v kratkem popolnega ozdravljenja.

Za one, kateri hočejo osebno priti v ta zavod, je isti odprt vsaki dan od 10 dopoldne do 5 ure popoldne. V torek, sredo, četrtek in petek tudi od 7—8 z večer. Ob nedeljih in praznikih od 10—1 popoldne.



Edina vinarna, ki toči najboljšo kalifornijska in importirana vina. Kdor pije naše vino, trdi, da še ni nikdar v svojem življenju pokusil boljše kapljice. Vsi dobro došli!

Vsem rojakom priporočam
svojo fino urejeno

GOSTILNO

na 257 - 1st Ave, Milwaukee, Wis.

Potreba točna in solidna.
Vsak potujoči Slovenec dobro došel.
C. HOFBAUER.

MATIJA ERKLAVEC.

— 624 So. Centre Ave. —

Edini slovenski krojač v Chicagi naznanja slav. občinstvu, da ima sedaj veliko zalogo vsakovrstnega blaga v izdelovanje novih oblek kakortudi v popravu starih vse po zmerno nizkih cenah
CHICAGO, ILL.

NAJEMNIK & VANA.

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.
82—84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Nazdar rojaki!

Slovenec in drugim bratom Slovanom priporočava svoj lepo urejeni

Saloon

Točiva vedno sveže pivo in pristne druge pijače. Raznovratne fine smodke na razpolago.

Za obilen poset se priporočava

brata Košiček

590 S. Centre Ave. Chicago, Ill.



Cemu pustiti od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, močje še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Simonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.

Telefon Morgan 433.

MI JAMČIMO.

Z veseljem naznanjamo slavnemu občinstvu, da smo ustregli popolnoma in v vsakem oziru novi postavi glede čistih živil in zdravil, tako da se Severova obče poznata zdravila smejo prodajati tudi nadalje po vseh državah Amerike.

Vsako zdravilo, odposlano iz našega laboratorija, ima jamstvo, da ustreza popolnoma novi postavi glede živil. Prepis naše originalne jamstvene listine se je odposlal kmetijskemu tajniku v Washington D.C., kakor zahteva člen IX. imenovanih državnih postav za živila in zdravila.

NO 1005—GUARANTEED UNDER THE FOOD
AND DRUGS ACT JUNE 30, 1906.

To pomenja, da Severova zdravila niso pokvarjena ali ponarejena in da se lahko kupijo in prodajajo kot v vsakem oziru zanesljivo blago, kakoršno predpisujejo državne postav.

Mi smo z veseljem in radovoljno ustregli tem določbam nove postave, to tem raje, ker so se naša zdravila vedno izdelovala pravilno in le v smislu najbolj ših zdravniških znanstvenih izkušenj. Vsa trgovina in uprava trdke W. F. Severa kakor tudi laboratorij (izdelovalnica), ki je najmodernejša opremljena pod osebnim vodstvom izvezanih lekarnarjev in zdravnikov, ki so si vsled večletnega službovanja v enej največjih in najtolsih letnic pridobili vsestransko izkušnost in zdravniško spretnost.

Vedno pazimo na to, da se vzdžijo naša zdravila na vrhunca popolnosti in čistoti, ker nam je ležeče na tem, da pridejo ista na dober glas kot taka, ki prekašajo vsa druga glede čistosti, velikih uspehov in pocelne zanesljivosti.

Zahvaljujoč se občinstvu za dosedajno zaupanje, Vas zagotavljamo, da bomo tudi v bodoče skrbeli, da si bomo svoje dobro ime.

Zeleč Vam obilo sreče in napredka, ostajamo

Z odličnim spoštovanjem, **W. F. SEVERA CO.**

W. F. Severa

Predsednik.

Cedar Rapids, Iowa, 1. januarja 1907.

Jakob Dudenhofer

VINOTRZEC

339 Grove Street, Milwaukee, Wisconsin.

Priporoča vsem slovenskim salonom svoja izvrstna vina in likerje. Ima v zalogi tudi importirana vina likerje, kakor tudi lastnega pridelka.

P.J. DEDRICH je pooblaščen sprejemati naročila in denar.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najboljše pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER MAGNET GRANAT

Razvaža pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvorijo gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Poštnim potom lahko vlagate denar.

Da zamoremo vslužiti tudi zunanjim vlagateljem uvedli smo da vloge sprejemamo poštnim potom. Vi lahko denar na vsaki pošti za nas vložite s pripombo naslova. Vloge sprejemamo od \$1.00 naprej.

Pišite po navodila na

SOUTH CHICAGO SAVINGS BANK

278—92nd Street

Chicago, Ill.

Pozor rojaki!!!

Potujočim rojakom po Zdr. državah, onim v Chicagi in drugim po okolici naznanjam, da točim v svojem novourejenim "saloonu" vedno sveže najfinejše pijače—"atlas beer" in vsakovrstna vina. Unijske smodke na razpolago. Vsace-mu v zabavo služi dobro urejeno kegljišče in igralna miza (pool table). Solidna postrežba zagotovljena.

Za obilen obisk se vljudno priporoča:

MOHOR MLADIC

617 S. Centre Ave. blizu 19
ulice CHICAGO, ILL.

VODAK-OVA GOSTILNA

683 Loomis ul. na vogalu 18. Pl.

Ima lepo urejeno za zabave in dvorane za zborovanja.

TELEFON CANAL 7641

Zapomnite si.

Ves denar, ki ga vložite v naš zavod tam 12. januarja, obrestuje se od 1. t.m.

INDUSTRIAL SAVINGS BANK

652 Blue Island Ave.

Uradne ure od 9. predpol. do 4. popl. ob sobotah do 8 ure zvečer.

Varstveni zaklud presega čez pol milijona dolarjev.

Ustanovljena 1890.

RAZNO.

— Iz Dunaja se poroča: Največja ogorčenost se opaža v industrijskih krogih radi tega, ker je vlada zvišala vse pošne, brzojavne in telefonske pristojbine. Najhuje se občuti zvišanje telefonskih pristojbin.

— V neki bolnici v Budimpešti je umrl 80letni duhovnik Dr. Franc Gerlach. Živel je zadnjih 30 let kot navaden počastni berač, ves razcapan, in je prenočeval navadno v čakalnicah na kolodvorih. Vzbuja je povsod veliko usmiljenje, in ljudje so mu radi kaj darovali. Po njegovi smrti pa se je izkazalo, da je imel naženega v raznih bankah 230.000 kron, katere je v svojem testamentu določil za dobrotelne namene. Sodi se, da je četrt milijona nabe-račil. Sedaj pa se je oglašila družina nekega pred 30 leti umrlega barona, ki je bil tedaj eden najbogatejših mož na Ogerskem, in Dr. Franc Gerlach je bil njegov dvorni kaplan. Ko je baron umrl, opazili so njegovi sorodniki, da manjka približno za 200.000 K v gotovem denarju in v dragocenostih. Tatu niso mogli dobiti. Dediči sedaj sumijo, da je bil Gerlach tat, in da bi ne postel sumljiv, je začel beračiti. Gerlachov testament bodo skušali razveljaviti, zapuščino pa bodo od-kazali tudi dobrotelnim namenom.

Iznajdba za parobrode.

Parobrodni strojevodja M. Micheluzzi v Trstu je iznašel zelo primerno napravo, ki razprši potom visokega zračnega tlaka tudi najgo-stejšo meglo na dve milj okrog ladje. Iznajditelja so v Avstriji si-cer zelo hvalili, a nič podpirali. Končno se je odločil oditi na An-gleško sreče iskat. In tam jo je tu-di našel. V Birminghamu se je u-stanovila delniška družba za izdelo-vanje njegovega stroja. Dobil je 15.000 K letne plače, in družba je obljubila, da mu odkupi iznajdbo za 2.400.000 K. V Avstriji je iz-najditelj iskal kupcev 7 mesecev, na Angleškem jih je pa dobil v 60 urah. — V ljubi Avstriji imajo pač mnogo smisla za napredek!

Češki pesnik Macher

je zavrnil častno nagrado češke akademije znanosti v Pragi za nje-gove najnovejše poezije, češ da smatra nagrado za osebno žalitev.

O pokojnem avstrijskem nadvojvodu Otomu

sporočajo madžarski časopisi, da je zapustil pismo na cesarja Franca Jožefa I. in svojega brata Frana Ferdinanda ter ju prosil, naj skr-bita za njegova dva nezakonska otroka, ki jo je imel z bivšo izalko Robinson. Cesar je imenoval za va-ruha otrokoma barona Chertka ter naložil, za otroka 200.000 K. Brat Fran Ferdinand se pa za bratovo željo ni hotel brigati. Zatrjuje se, da je Robinson kot usmiljena se-stra Marta stregla nadvojvodu med zadnjo boleznijo, vsled česar prava soproga ni prišla blizu.

Originalen pobeg.

Na nenavaden način je pobegnil nedavno vojaški kaznjene Peter Hénko iz domobranske ječe v Ba-dapešti. Iz kruhowe skorje si je na-pravil pas, bajonet in nožnico ter te stvari tako prebarval, da so se zdeli pristni. Ko se je opoldne stra-ža menjala, pripasal si je ta kruhov bajonet in nihče ga ni zadrževal, ko je korakal čez dvorišče in pri vratih iz ječe, ker so ga vse straže sma-trale za ordinančnega vojaka. Toda ni se dolgo veselil svobode. V treh dneh je izvršil tri vlome, pri tre-tjem pa ga je policija prijela.

Draga slika.

Oskar Hudšinski je kupil v Pa-rižu sliko za 425.000 frankov. Za sliko so se potegovali razni ameri-ški bogataši. Slika je iz leta 1414 ter predstavlja portret italijanskega plemenitaža iz rodu Medici, brata papeža Leva X.

Delavec-inženir.

Hrvat A. Mura iz Zagreba je na-pravil na mornarski šoli v Rostocku izpit za inženirja. V Zagrebu se je

izučil ključarstva ter delal za po-močnika v raznih velikih tovarnah na Nemškem, kjer se je vsestran-sko poučil o strojih. Leta 1903 je vstopil kot inženirski asistent v prakso pri parobrodnem društvu Hamburg-Amerika. Po dveh letih mu je bilo dovoljeno, da vstopi v mornarsko tehnično šolo v Rosto-cku, ki jo je absolvirati v 6 mesecih ter napravil izpit za inženirja z iz-bornim uspehom.

Nedolžno obglavljen.

Leta 1897 je obsodilo sodišče v Flensburgu nekega Deppu na smrt, češ da je posilil mlado deklico ter jo potem umoril. Zanesljivih doka-zov sicer ni bilo, temveč se je so-dilo le na podlagi domnevanj. Deppu ni nikoli priznal svoje krivde in tudi pred krvnikom je zatrjeval, da je nedolžen. Toda sodišče je ostalo pri svojem izreku, in Deppu je iz-gubil glavo. Po devetih letih se je dokazalo, da je bil nesrečni Deppu nedolžen. Morilec je bil neki Tress-nov, ki je priznal, da je razum o-menjene deklice umoril še tri druge žrtve svoje pohotnosti.

Misli.

Človeška natura je razcepljena v dvoje velikih nagnenj, ki si naspro-tujeta neprestano; prvo nagnenje je revolucionarno, drugo policijsko. Včasih nadvlada revolucijo-nar, trenotek pozneje policist. In boj med tema dvema dušama se imenuje zgodovina človeškega ro-dú. Neprestano umirajo bogovi in neprestano se porajajo drugi, ki se razlikujejo od prejšnjih samo po obleki. Policijsko nagnenje in tre-penje ne trpi, da bi človek slekel lakajsko suknjo; dovolj mu kvečje-mu, da se preobleče po modi.

Sedajni način življenja je proti-naraven; tekom stoletij s skrbno umetnostjo urejeno življenje je vsled tega tudi dolgočasno. Hrepe-nečo človeško dušo so ogradili s to-likimi plotovi, da si lomí peroti ter onemogla pada nazaj v blato, kadar ji pride na misel, da bi se dvignila nad umetelne ograje... Ali ona ne obupa; komaj so rane zaceljene, se vzdigne z novo močjo ter skuša zdrobiti tisočere železne plotove.

"Škoda, da se pri nas vsakdo ta-ko hitro zaveda..." Te besede sto-je v "Glas Naroda" z dne 18. de-cembra 1906 št. 296 v članku "V božičnem tednu". Njemu torej ni prav, da se širi zavednost med a-meriški Slovenci.

"Svet potrebuje ljudi, ki se ne dajo kupiti; ljudi, ki značaj višje cenijo kakor bogastvo; ljudi, ki imajo stalno mišljenje in trdno voljo; ljudi, ki so pošteni v malih kakor velikih stvarih; ljudi, kojih častihlepnost ni omejena samo na egoizem; ljudi, ki so vedno priprav-ljeni žrtvovati svoje privatne kori-si splošnemu blagru; ljudi, ki se ne dajo splašiti po neuspehih. Take ljudi potrebujejo po celem svetu, toda — ni jih!"

Tudi to se je čitalo v neki števil-ki omenjenega dnevnika. Slabo spričevalo! Potemtakem smo na svetu sami lopovi. Dotični časnik sodi morda vse ostale po samem sebi!

Najhuje je govoriti s človekom, ki vidi samo tako daleč, kakor daleč mu sega nos. A gorje ljudstvu, ki ima take učitelje-voditelje, ki pre-sojajo ves svet z vrha domačega zvonika.

V tem so si jednaki vsi despotje (nasilniki), da se bojijo svobodne besede, tiskane in izgovorjene, ter jo hočejo zabraniti.

ISČETA SE Mihael in Marija Videc (brat in sestra); prvi star 19, druga pa 23 let; doma iz Veli-cega Globočega št. 16 pošta Krka. Dozdevno se nahaja Mihael Videc nekje v Clevelandu ali pa v okolici. — Če kdo rojakov ve za naslov e-nega ali drugega, naj ga blagovoli naznaniti Jakobu Cesar, Box 328, Toluca, Marshall Co., Ill. Stvar je zelo važna in velikega pomena.

Med nebeškimi svetovi.

NARAVOSLOVNE ČRTICE

Urejuje Ivan Kaker.

Skrivnosti
"RIMSKE CESTE"

Vvod.

(Nadaljevanje.)

Gorovje na strjeni površini svetov nastaja vsled stiskanja skorje planetove. Čim se ob ohlajenju materije stiska in zmanjšuje planetovo oblo, gručejo se gore in s tem stiskanjem v zvezi je tudi vulkanizem ali ognjemiti planetov in — potresi. Čem bolj ko se stiska skorja, tem huje poganja iz ognjenikov goreča vsebina. Na nešteti svetovih se vrši ta proces mej silnimi pojavi elementarnih katastrof. Ondi vidimo, kako šviga divji plamen iz strmih gor in se razliva kakor goreče morje v nižave; iz vročega paha se delajo v družbi z vodencem siloviti oblaki, v katerih se neprestano vne-
majajo grozni bliski in neopisni grom pretresa zatuhlo ozračje. Mej nevihtami in gromom pak se dviguje visoko v nebo planetova skorja in ob strašnem gromu, polomu in tresku se tvorijo nova gorovja in se pogrezajo starejša v brezno goreče materije. Reči se mora, da vse vesolno stvarstvo odmeva od tega poka in poloma na milijonih svetov. Ne baš malokrat se tudi dogaja, da kak svet ko se je že popolnoma strdila njegova površina in je pognala na istej najbujniša narava, v enem hipu znotrajnega pritiska strahovitim gromom razpoči in se potopi v ognjenem osrčju vsa krasota prej videzno mirnega površja. Taki svetovi, katerih ni bilo prej videti na našem obzorju, so se hkratu prikazali, kakor "velikanske nove zvezde, katerih luč je prvi hip začarala, kakor belo sonce, a je bolj in bolj spreminjala svojo barvo iz rumene v rdečo in tamno rdečo, dokler ni zopet popolnoma izginila, — kajti na planetu se je v teku malo mesecev naredila nova temna skorja.

Tako smo videli zdaj pred seboj razne svetove, kakor se razvijajo na povleje Stvarnikovo v svojem skrivnostnem bistvu. Mnogo od njih smo videli bliščati se v nepopisnem žaru, ki je lepši od sonca, ti so še v čistem plinovem stanju, drugi prebivajo krizo strjenja, njihovo površje se od hipa do hipa spreminja ob viharjem valovanju trdeče se skorje, zdaj je tamno, zdaj zopet žareče, tretji so zaviti v tolik dim in kovinski ter vodeni par, da njihovega površja absolutno ni mogoče videti ker je vse ena edincata zmes ogneno tekoče žilindre, spojene s parom in oblaki; četrti imajo že rajsko prirodno površje z najlepšo cvetočo naravo, peti so pustla skačna puščava, na katerih je že umrla vsa narava pod večnim mrzotom; šesti so zaviti v večni sneg in led in sedmi niso drugega nego razdrapani črno-svitla žilindra. Na mnogih svetovih vlada silna vročina in večna svetloba, kajti njihovo površje ni le obsevano po svojem centralnem soncu, marveč tudi po mnogih lunah, ki se vrte v razni velikosti in barvah svetlobe okoli njih! Na mnogih je zopet komaj toliko svetlobe, kakor pri nas v mesečni noči, kajti predajoč so od svojega sonca in zopet mnogo je takih, kateri imajo večno noč in večni mrz, kjer bi vladal lahko obup in smrt, kajti ti svetovi so najbolj oddaljeni od vseh drugih, ti svetovi so otroci ali otročevih otrok otroci prvih sonc, ki so iz materinega sonca vseh stvari bežali v največje daljave človeka praznote. Vsa družina nešteti teh svetov tvori naše zvezdišče in vsi ti svetovi so v svoji prikazni in bistvu zanimivi tako, da se jih človeštvo te zemlje ne nagle, ako bi jih gledalo, dokler naš rod živi.

(Dalje pride.)

Oh, kako se muči ubogi editor pri "Glasniku", da bi nam dokazal, kaj je socializem! Napenja se in stoka, a ne gre, pa ne gre. Pusti to, g. R. S. O socializmu naj se ukvarja jo drugi, ki imajo več pojma o tem, — a ti nam raje povej kaj bolj važnega iz Calumeta, n. pr.: koliko Klópečevega vina se popije zdaj, ko je Mariče — bolna!

Delavci! Srečno in veselo leto 1907 je odvisno le od vas. Nihče ne bo izboljšal vaših mukotrpnih razmer, ako jih nečete vi sami. Delajte torej, ne držite rok križem! Oblubite nam vsaj nekaj, in sicer, da bode pridno prebirali in podpirali delavsko časopisje. "Glas Svobode" je tak edini list za slovenske delavce v Ameriki. Napravite si torej boljšo bodočnost v zaprčetem letu!

POZOR!

Današnje številko smo poslali na ogled mnogim rojakom, o katerih smo mnenja, da so naprednega duha. Prosimo vse tiste, ki se mislijo na naš list naročiti, da nam ali naročnino (celoletno \$1.50, polletno 75c) takoj blagovolijo vposlati, ali pa nam vsaj sporočijo, da se hočejo naročiti.

Roman "The Jungle", katerega je spisal naš slavní sodrug Upton Sinclair, stane \$1.20, po pošti \$1.35. Naročuje se v našem uredništvu. Vsaki Angleščine več rojak bi moral to knjigo brati, v katerem je razkrinkano hudo delstvo čikaških mesarskih baronov. Kdor jo želi, naj se oglasi pri nas.

Ako pošljete denar v staro domovino, obrnite se zaupno na M. V. Konda-ta, 669 Loomis Str., Chicago, Ill.

CENIK

knjig, ki se dobivajo v zalogi "Glas Svobode":

Robinson stara izdaja)	60c
Zbrani spisi Jos. Jurčiča	6.60c
Mali vitez I., II. in III. del	3.50c
Kralj Matjaš	50c
Potop	3.20c
Preko morja	40c
Opatov praporček	35c
Elizabeta angleška kraljica	20c
Jama nad Dobrušo	20c
Vrtomirov prstan	20c
Eno leto med Indijanci	20c
Erazem Predjamski	20c
May Eri	20c
Tiun Ling	20c
Strelec	25c
Naselnikova hči	20c
Pod turškim jarmom	20c
Fran baron Trenk	20c
Poslednji Mehikanec	25c
Na preriji	25c
Naseljenci	25c
Stezjoselec	25c
V gorskem zakotju	20c
Za kruhom	20c
Deteljica	30c
Kristof Kolumb	40c
Kortonica	30c
Zrtev razmer	25c
J. Pagliaruzzi, zbrani spisi,	2 zvezka
Pavlina Pajkova: Slučaji usode	75c
Na razstanku	1.00
Sienkiewicz: Križarji (debel zvezek), krasen roman	2.60
Kirdžali, roman	80c
Govekar: O te ženske! — črtice	1.00
Zofka Kveder: Odsevi	1.00
Marco Visconti — zgodovinski roman	1.20
Trije Mušketirji — zgodovinski roman	2.50
Islandski ribič	60c
Sienkiewicz: "Brez dogme" — znamenit roman	1.50
Graf Monte Christo v 4 delih	2.00
Židovsko pravoslovje	1.10
Cankar: Knjiga za lahkomi-selne ljudi	1.25
Zofka Kveder: Iz naših krajev	1.25
Koristka	40c
Moje ječe	35c
Gozdovnik	50c

Pred nevihto	30c
Boj za pravico	50c
Veliki trgovec	60c
Beneški trgovec	40c
Isto: IV., V., VI., VII., VIII. in IX. zvezek po	60c
Narodna biblioteka, 6 zvezkov različne vsebine, poučljivo in zabavno, vsak za se	20c
Janko Kersnik: Zbrani spisi, 8 zvezkov, krasni romani in novele, zvezek po	1.25
Spisi Andrejčevega Jožeta:	
M. Klander	20c
Amerika	20c
Popotni listi	20c
Nekaj iz ruske zgodovine	20c
Kneipp: Domači zdravnik (priporočljivo)	60c
Kraljica Draga, žalostni konec srbske kraljeve dinastije Obrenović — zgodovinsko	20c
Marija hči polkova	20c
Hedvika banditova nevesta	20c
Viljem baron Tegetthoff	30c
Stoletna pratika	60c
Slovenski fantje v Bosni (zgodovinsko delo iz časoslovske okupacije), 2 zvezka skupaj	1.50
Avstrijski junaki	75c
Kdor želi imeti eno tih knjig, naj nam poštanim potom pošlje naročnino.	
Knjige pošiljamo poštne prosto.	

MATIJA KIRAR

GOSTILNICA

v Kenosha, Wis., 432 Middle S

Se priporoča rojakom za obisk. Toči dobro in sveže pivo, naravno vino in pristno žganje.

Izvrstne smodke.

TELEFON ŠTEV. 777

Ali kaj mislite an božična darila?

Povečanje starih slikali Vaše lastne največje fotografije to je najprimernejši darilo, SEDA J JE CAS!

Le še par tednov, in prazniki so tu.

Naročila sprejemamo, izgotavljamo in hranimo čez praznike.

Povečane slike se Vam na zahtevo postavijo na božični večer na dan. Za solidnodelojemči

Wilke

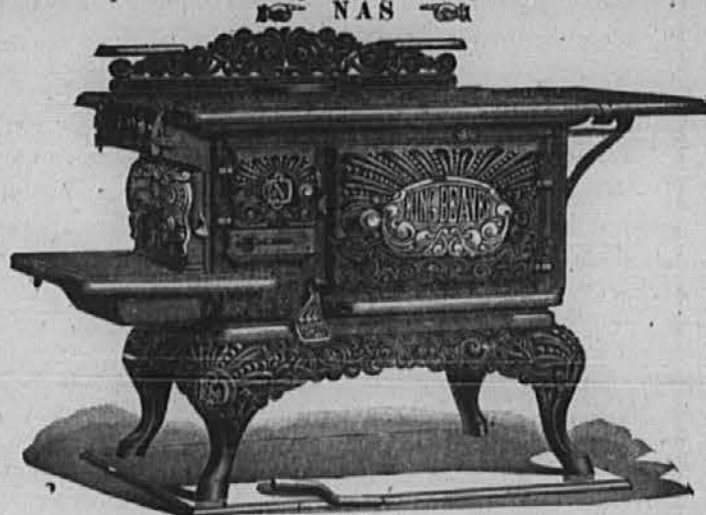
The Reliable Photograph.

391—393 Blue Island Ave. vogal 14. Place. CHICAGO, ILL.

ESTABLISH 1883

PHONE CANAL 287

Ako hočete prihraniti nekaj dolarjev, kupite peč in pohištvo pri



Jas. Vasumpaur,

na voglu 18 in Paulina ul. Chicago, Ill.

ZADOVOLJSTVO v ŽIVLJENJU

se uživa, ako sta mož in žena popolnoma zdrava. Osebe, ki so težko bolne na želodcu ali jetrah, so vedno čmerne, nezadovoljne in sitne. Naobratno so pa osebe, kojih želodec redno prebavlja zavžito hrano, odločne, vesele in polne življenja. Vsekako pa ima lahko vsak človek zdrav želodec, ki redno prebavlja, ako le rabi



Trinerjevo zdravilno grenko vino,

ki pospešuje siast do edi in prebavnost. Ali veste, da pomeni trdno zdravje, ako se dobro prebavljena hrana spremeni v telesu v čisto kri, ki je glavni pogoj življenja.

Naročila za ta pripomoček so tako ogromna, da so pričeli to izvrstno sredstvo kar na debelo ponarejati, da bi varali ljudstvo. Ali naši čitatelji vedo, da je edino pristno

Trinerjevo zdravilno, grenko vino

najboljše domače zdravilo in namizno vino na svetu.

Dober tek.
Izborna prebavljanje.
Trdno zdravje.

Močni živci.
Močne mišice.
Dolgo življenje.

To je zdravilo, kakeršnemu ni para na svetu. Ako je rabite, odvzamete mnogo bolezní od sebe. Rabite je, da vam bodo boljše dišale jedi, kot krepčalo in čistilca krvi, branite bolezní.

POZOR! Kedarkoli rabite Trinerjevo zdravilno grenko vino kot lek, tedaj ne smete uživati drugih opojnih in slabih pijač.

V LEKARNAH

V DOBRIH GOSTILNAH

Jože Triner

799 So. Ashland Ave.,

CHICAGO, ILLINOIS.

Mi jamčimo za pristnost in polno moč naslednjih specialitet:

Trinerjev brinovec, slivovka, tropinjevec, konjak.